

Voor Centraal College van Deskundigen ontplofbare oorlogsresten (CCvD-OO) / bestuur / alle belanghebbenden in werkveld OO.
Datum 30 januari 2021
Betreft Commentaartabel CS-VROO op basis van de inspraakreacties op het Ontwerp Certificatieschema Procecertificaat Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten (Ontwerpversie juni 2020)

Toelichting

Op verzoek van het CCvD-OO zijn de inspraakreacties op het ontwerp Certificatieschema besproken in de Overleggroep Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten. De Overleggroep bestaat uit: Platform Blindgangers (Joost Martens [lid CCvD-OO] en Arthur de Beus), ProRail (Rene Dijkmans [Sivoon en lid CCvD-OO]), Rijkswaterstaat (Henk Neggers [tevens Sivoon en lid CCvD-OO]), Havenbedrijf Rotterdam (Guido de Jong [tevens Sivoon]) VEO (John Blokvoort [lid CCvD-OO], Dick de Goeij), Ruud Francissen (TuV Nederland) en Arjan Hol (secretaris).

- In het najaar van 2020 heeft het Ontwerp CS-VROO ter inzage gelegen. Dit heeft 315 zienswijzen uit het werkveld opgeleverd die zijn verwerkt en besproken binnen Stichting VOMES cf. de vigerende procedures in het CCvD Reglement. Deze zienswijzen en besluiten genomen door het CCvD, treft u hierna in deze tabel aan.
- In enkele vergaderingen en een schriftelijke ronde eind januari 2021 is deze commentaartabel vastgesteld door het CCvD-OO en bestuur en zijn de geaccordeerde wijzigingsvoorstellen opgenomen in het finale CS-VROO-01 (het normdocument) en voorts gepubliceerd op www.vomes.nl.
- De inspraakreacties op het hoofddocument en bijlage 3 (deskundigheidseisen) van het ontwerp Certificatieschema zijn voorzien van een (inhoudelijk) voorstel. Lettercodes in tabel: O=overnemen, DO=deels overnemen, NO=niet overnemen en A=aanhouden
- Voor de inspraakreacties die betrekking hebben op de managementsysteemseisen / kwaliteitssysteem is afstemming gepleegd met TuV Nederland.
- Voor enkele inspraakreacties is advies gevraagd aan de Werkgroep Sivoon.
- Betreffende bijlage 1 en 2 van de Ontwerp versie geldt het volgende. Door Sivoon is het document “Richtlijnen voor het opstellen van een RI&E ontplofbare oorlogsresten” opgesteld. Sivoon heeft in december 2020 aan Stichting VOMES gevraagd om dit document te checken op de aansluiting op bijlage 1 en 2 van het private Certificatieschema. Op basis daarvan wordt door de Overleggroep het volgende voorgesteld.

De bijlagen 1 en 2 zoals die in het ontwerp Certificatieschema van juni zitten verplaatsen naar een separaat document “Richtlijnen voor het beoordelen van bronnenmateriaal en afbakening van verdacht gebied, behorende bij het CS-VROO”. In het Certificatieschema wordt daarnaar verwezen. Een deel van de tekst uit paragraaf 3.3.1 van het Certificatieschema is eveneens naar dit document verplaatst.

Voorgesteld wordt om dit document als ontwerpversie te publiceren, gelijktijdig met de publicatie van de definitieve versie 2021-01 van het Certificatieschema. Bij de uitvoering van het Vooronderzoek en de Risicoanalyse wordt het document “Richtlijnen voor het beoordelen van bronnenmateriaal en afbakening van verdacht gebied, behorende bij het CS-VROO” als richtlijn toegepast, waarvan gemotiveerd mag worden afgeweken. De richtlijnen stellen derhalve geen eisen aan de certificaathouder, maar bevat informatie voor de inhoudelijke uitvoering van het onderzoek door de certificaathouder. De certificatie-instelling toets of de bijlage juist zijn toegepast (dus als richtlijn en of afwijkingen voldoen aan de afwijkingsbepalingen in het certificatieschema en gemotiveerd zijn).

Direct na vaststelling en publicatie van het Certificatieschema te starten met het cross-checken van het document “Richtlijnen voor het opstellen van een RI&E ontplofbare oorlogsresten” van Sivoon met het document “Richtlijnen voor het beoordelen van bronnenmateriaal en afbakening van verdacht gebied, behorende bij het CS-VROO” en op basis daarvan in de eerste helft een gewijzigde versie van laatstgenoemd document ter consultatie aan het werkveld voor te leggen.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-OOO
1.	§1.1 (Algemeen)	Er wordt een scheiding gemaakt tussen Vooronderzoek 1940-1945 en naoorlogse ontwikkelingen. Dit is een extra onnodige stap die binnen het onderzoeksproces gecreëerd wordt.	Bij vooronderzoeken die een groot gebied omslaan kan het inderdaad inefficiënt zijn om in het vooronderzoek alle naoorlogse ontwikkelingen in kaart te brengen. Projectgebonden kunnen de naoorlogse ontwikkelingen mee worden genomen in de Risicoanalyse (in plaats van een extra vooronderzoek). In de Risicoanalyse kan dan tevens bepaald worden of de naoorlogse ontwikkelingen ervoor hebben gezorgd dat er daadwerkelijk minder risico is op het aantreffen van OO.	NO	Om de onderzoeksfases duidelijk te structureren is er in het Certificatieschema het onderscheid gemaakt tussen VOO en RA. De fasering van een onderzoek in een concreet geval in de praktijk is aan partijen. Dat het Vooronderzoek naoorlogs in de praktijk gelijktijdig met de RA plaatsvindt is natuurlijk mogelijk. Volgens het CS is het dan wel een onderdeel van het VOO.
2.	§1.1	Alinea omtrent gecertificeerde organisatie, welke organisatie wordt bedoeld?	Als met gecertificeerde organisatie de certificaathouder wordt bedoeld zal deze toch geen besluit nemen over het uitvoeren van een vooronderzoek of risicoanalyse maar dit slechts in opdracht doen en hoogstens adviserend zijn.	O	Zin aanpassen in: "Per geval zal in samenspraak tussen opdrachtgever en de gecertificeerde organisatie over de onderzoekaankpak worden besloten (Vooronderzoek en / of

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					Risicoanalyse).”. Overigens stelt het CS geen eisen aan wanneer een VOO of RA moet worden uitgevoerd (dat staat in het Arbobesluit), maar geeft deze de eisen voor het onderzoek.
3.	1.1 blz. 5	Concrete aanwijzingen "Het vooronderzoek...te bakenen" regel 4/5. Opmerking: Definieer 'concrete'. Wat valt hier wel/niet onder?		O	Wat een aanwijzing is voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten is genormeerd in paragraaf 3.3.2 met name. Dit is reproduceerbaar, dus er kan door de gebruiker van het onderzoek worden nagegaan op basis van welke feiten en de beoordeling daarvan de onderzoeken tot zijn / haar conclusie komt. Het woordje concreet kan daardoor vervallen.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
4.	1.1 blz. 5	<p>Een vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten.</p> <p>Opmerking: Een vooronderzoek kan niet één of beide onderdelen bevatten, maar dit zijn twee aparte onderzoeken. Een onderzoek conflictperiode (1940-1945) en een onderzoek na-conflictperiode (naoorlogse ontwikkelingen) die gezamenlijk als volledig vooronderzoek kunnen worden aangemerkt. Wanneer één van deze twee onderzoeken niet is uitgevoerd is het vooronderzoek niet volledig.</p>	<p>Een vooronderzoek bestaat uit twee onderdelen die gezamenlijk als vooronderzoek kunnen worden aangemerkt, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek conflictperiode Onderzoek na-conflictperiode 	DO	<p>Het is niet juist dat er pas sprake is van een volledig VOO als het beide delen bevat. Op basis van één van beide delen kan in bepaalde omstandigheden ook de conclusie verdacht of onverdacht worden getrokken. In paragraaf 3.5 onder punt 3 staat al dat het rapport ook moet aangeven uit welke onderdelen het VOO bestaat.</p> <p>Ook gezien de andere commentaren is wel besloten om de definitie van beide delen van het VOO aan te passen. Zie punt 11.</p>
5.	1.1 blz. 5	<p>"... voor de risicoanalyse."</p> <p>Opmerking: 'voor de risicoanalyse' vervangen door 'waarop de risicoanalyse is gebaseerd' zorgt ervoor dat de zin beter loopt.</p>	<p>De risicoanalyse heeft tot doelstelling het vaststellen en beoordelen van de risico's van de in het in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten, gegeven het toekomstige</p>	O	<p>Aanpassen: De risicoanalyse heeft tot doelstelling het vaststellen en beoordelen van de risico's van de in het in het onderzoeksgebied mogelijk</p>

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
			gebruik van het onderzoeksgebied, waarop de risicoanalyse is gebaseerd.		aanwezige ontplofbare oorlogsresten, gegeven het toekomstige gebruik van het onderzoeksgebied, waarop de risicoanalyse is gebaseerd.
6.	1.1 blz. 5	Land(water)bodem "Dit certificatieschema...worden getoetst." Opmerking: Het benoemen van land(water)bodem is verwarrend in relatie met de waterbodem aan de zeezijde van de kustlijn zoals dit nu beschreven staat.	Dit certificatieschema is toepasbaar voor Vooronderzoek en Risicoanalyse in land- en/of waterbodem. Een uitzondering hierop is de waterbodem aan de zeezijde van de kustlijn, waarop de toepasbaarheid van dit certificatieschema later zal worden getoetst.	O	Aanpassen: Dit certificatieschema is toepasbaar voor Vooronderzoek en Risicoanalyse in land- en/of waterbodem. Een uitzondering hierop is de waterbodem aan de zeezijde van de kustlijn, waarop de toepasbaarheid van dit certificatieschema later zal worden getoetst.
7.	1.1	Het Vooronderzoek omvat twee onderdelen, namelijk een Vooronderzoek naar de periode 1940-1945 en een Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen. Een Vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten.	Deze zin schrappen, conform hetgeen eerder is afgesproken binnen de werkgroep vooronderzoek.	NO	Zie punt 1 en 4.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
8.	1.1	Het Vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er in het onderzoeksgebied sprake is van concrete aanwijzingen van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.	Het concept "concreet" is een belangrijk onderdeel in de definitie van het doel van het Vooronderzoek. Het concept is echter ruim interpretabel en het heeft de voorkeur om in het certificatieschema een definitie van het concept te geven onder paragraaf 1.4 termen en definities.	NO	Zie punt 3.
9.	1.1	Vooronderzoek naar periode 1940-1945	De mobilisatie valt hier volledig buiten. Ook in deze periode is er sprake van handelingen waarbij ontplofbare oorlogsresten zijn ingezet, zoals stellingbouw, het leggen van mijnevelden, het aanbrengen van vernielingen en het neerstorten van militaire vliegtuigen. Aanpassen naar '1939-1945' en dit consequent in het document doorvoeren.	O	Titel paragraaf 3.3 aanpassen in: Vooronderzoek conflictperiode. Periode in alinea onder titel 3.3 aanpassen in '1939-1945'.
10.	1.1	Een Vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten.	Dit betekent dus dat er ook alleen een Vooronderzoek naar naoorlogse ontwikkelingen worden uitgevoerd? Ook als er geen Vooronderzoek naar de periode 1940-1945 beschikbaar is?	NO	Zie punt 1 en 4.
11.	1.1	Een Vooronderzoek omvat twee onderdelen...	Er is nu geen duidelijk onderscheid in naam tussen de twee Vooronderzoeken. Voor de duidelijkheid van opdrachtgevers	O	De definitie van Vooronderzoek wordt als volgt aangepast. Nagegaan wordt of delen uit de

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
			een specifieke naam geven aan elk van beide Vooronderzoeken.		definitie ook in de hooftekst moeten worden opgenomen. Het woordje "Historisch" is geschrapt, zie punt 55.
	Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten	:	<p>~~(Historisch)~~ Onderzoek dat tot doel heeft om te beoordelen of er ~~concrete~~ aanwijzingen zijn dat binnen het onderzoeksgebied ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn, en indien deze ~~concrete~~ aanwijzingen er zijn, om het verdachte gebied af te bakenen.</p> <p>~~Het Vooronderzoek bestaat uit zowel het inventariseren als beoordelen (analyseren) van bronnenmateriaal. Eindresultaat is een rapportage en een bijbehorende Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten.~~</p> <p>Het Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten omvat twee onderdelen, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderzoek ontplofbare oorlogsresten conflictperiode; • onderzoek ontplofbare oorlogsresten na-conflictperiode. <p>~~naar de periode 1940-1945 en een Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen.~~ Een vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten. Alleen een vooronderzoek dat beide delen bevat wordt aangeduid als Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten. In andere gevallen wordt de voor dat onderdeel geldende term gebruikt.</p>		

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
12.	1.1	Het is aan de gecertificeerde organisatie en opdrachtgever...	De gecertificeerde organisatie kan aan een opdrachtgever een advies geven om een Vooronderzoek en/of Risicoanalyse uit te voeren, maar niet besluiten. De opdrachtgever is verantwoordelijk door de Arbowet. Of bevoegd gezag in het kader van OOV.	O	Zie punt 2.
13.	1.1 Vooronderzoek	Een VO kan een of beide onderdelen bevatten	Vooronderzoek moet beiden onderdelen bevatten. Als niet verdacht wordt geconcludeerd is naorlogs onderzoek niet relevant. Als verdacht wordt geconcludeerd moet zowel naorlogs onderzoek een verplichting zijn even als het uitvoeren van een RA en als zodanig gerapporteerd.	NO	Zie punt 1 en 4. Het gevolg van een onderzoeksresultaat (dus wat de vervolgstappen zijn) is geen onderdeel van het Certificatieschema, maar dat is aan de gebruiker (opdrachtgever). Dat kan inderdaad in de gegeven situatie een vervolg van het VOO en / of een RA zijn, maar ook bijvoorbeeld het afzien van verdere ontwikkeling van het onderzoeksgebied,
14.	1.1 vierde alinea	Het kan geen keuze zijn	Een opdrachtgever dient zijn verantwoordelijkheid te nemen. Zie sectorrapportage GWW 2014 SZW	NO	Zie punt 2.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
			pag. 25 sub 9.4, "opdrachtgevers hebben de plicht enz. enz. Zo voorkomen zij enz. enz. De oorzaak enz. enz. Een opdrachtgever moet de gelegenheid worden geboden om bij een gecertificeerde organisatie advies in te winnen e.e.a. afgerond met een schriftelijke onderbouwing.		
15.	1.1 Vooronderzoek	Een VO kan een of beide onderdelen bevatten	Vooronderzoek moet beiden onderdelen bevatten. Als niet verdacht wordt geconcludeerd is naorlogs onderzoek niet relevant. Als verdacht wordt geconcludeerd moet zowel naorlogs onderzoek een verplichting zijn even als het uitvoeren van een RA en als zodanig gerapporteerd.	NO	Zie punt 13.
16.	1.1 vierde alinea	Het kan geen keuze zijn	Een opdrachtgever dient zijn verantwoordelijkheid te nemen. Zie sectorrapportage GWW 2014 SZW pag. 25 sub 9.4, "opdrachtgevers hebben de plicht enz. enz. Zo voorkomen zij enz. enz. De oorzaak enz. enz. Een opdrachtgever moet de gelegenheid worden geboden om bij een gecertificeerde organisatie advies in te	NO	Zie punt 14.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-OOO
			winnen e.e.a. afgerond met een schriftelijke onderbouwing.		
17.	§1.2	Term WSCS-OOO is niet correct.	WSCS-OOO moet zijn CS-OOO (Certificatieschema voor het Opsporen van Ontpofbare Oorlogsresten).	O	Aanpassen in: CS-OOO.
18.	1.2 blz. 5	Er van uitgaan	Ervan uitgaan	O	
19.	1.2, p. 5	'er van uitgaan'	'ervan uitgaan'	O	
20.	1.3	Grammaticale aanpassing: Op het certificaat (zie bijlage 4) wordt aangegeven voor welke deelgebieden de certificaathouder is gecertificeerd.	Op het certificaat (zie bijlage 4) wordt aangegeven voor welk deelgebied of welke deelgebieden de certificaathouder is gecertificeerd.	O	Aanpassen: Op het certificaat (zie bijlage 4) wordt aangegeven voor welk deelgebied of voor welke deelgebieden de certificaathouder is gecertificeerd.
21.	1.3	Titel paragraaf bevat CE	CE verwijderen. Op meerdere plaatsen in het certificatieschema staat nog CE. Dit aanpassen naar OO.	O	CE schrappen / vervangen en OO overal volledig uitschrijven.
22.	1.3	De certificaathouder voert, binnen het deelgebied waarvoor de organisatie is gecertificeerd, alle onderzoeken uit conform dit certificatieschema.	Niet in alle situaties is het mogelijk om het certificatieschema aan te houden. Aangeven in het certificatieschema dat in overleg met de opdrachtgever afgeweken kan worden van deze eis. Afwijkende producten kunnen dan geen Vooronderzoek of Risicoanalyse genoemd worden.	NO	Er worden geen eisen gesteld waar niet aan kan worden voldaan, dan wel waarvan de eis zodanig open is geformuleerd dat gemotiveerd mag worden afgeweken. Een algemene afwijkingmogelijkheid zal

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					leiden tot kwaliteitsverlies en onduidelijkheid over de kwaliteit van onderzoeken.
23.	1.3 deelgebieden	Niet acceptabel (onlosmakelijk aan elkaar verbonden), Neigt naar commerciële belangen!	Geen deelgebieden creëren (past immers niet in de omschreven toets normen voor de CI	NO	De deelgebieden zijn wel onlosmakelijk. Door de mogelijkheid te bieden om voor één van de deelgebieden te certificeren wordt juist voorkomen dat elk bedrijf zich voor beide specialismen moet certificeren.
24.	1.3 deelgebieden	Niet acceptabel (onlosmakelijk aan elkaar verbonden), Neigt naar commerciële belangen!	Geen deelgebieden creëren (past immers niet in de omschreven toets normen voor de CKI	NO	Zie punt 23.
25.	1.4	Het Centraal College van Deskundigen OO, onderdeel van en/gefaciliteerd door	Het Centraal College van Deskundigen OO, onderdeel van en gefaciliteerd door	O	
26.	1.4	Op de ontplofbare oorlogsrestenzelf waardoor	Op de ontplofbare oorlogsresten zelf waardoor	O	
27.	1.4	klein Kaliber Munitie	Klein Kaliber Munitie, of klein kaliber munitie, of kleinkalibermunitie	O	Notatie wordt: kleinkalibermunitie (KKM)
28.	1.4	risico's van de in het onderzoeks gebied mogelijk	risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk	O	
29.	1.4	De wijze waarop ontplofbare oorlogsresten in het	De wijze waarop ontplofbare oorlogsresten in het	O	

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000			
30.	1.4	Onderzoeksgebied Risicoanalyse	Hier ontbreekt de component "verdacht gebied"	NO	De RA vindt niet perse plaats in een gebied dat op grond van een VOO als verdacht moet worden aan gemerkt. Als geen VOO beschikbaar is bij de RA, geldt paragraaf 4.3, derde alinea.			
31.	1.4	Onderzoeksgebied Vooronderzoek	Toevoegen in het certificatieschema dat dit gebied wordt vastgesteld in overleg met de opdrachtgever	DO	De definitie is geheel aangepast. Zie hieronder en ook punt 147.			
<table border="1" style="width: 100%; height: 30px;"> <tr> <td style="width: 30%;"></td> <td style="width: 70%;"></td> </tr> </table>								
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 30%; vertical-align: top;"> <p>Onderzoeksgebied Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten</p> </td> <td style="width: 5%; text-align: center; vertical-align: middle;">:</td> <td style="width: 65%; vertical-align: top;"> <p>~~Gebied waarbinnen door de organisatie een Vooronderzoek wordt uitgevoerd.~~ Door de opdrachtgever aangewezen gebied voor de uitvoering van het Vooronderzoek, inclusief een bufferzone rondom de randen van dit gebied waar mogelijke oorlogshandelingen relevant kunnen zijn voor de conclusie van het onderzoek. De afbakening van het onderzoeksgebied, namelijk de bufferzone die wordt</p> </td> </tr> </table>						<p>Onderzoeksgebied Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten</p>	:	<p>~~Gebied waarbinnen door de organisatie een Vooronderzoek wordt uitgevoerd.~~ Door de opdrachtgever aangewezen gebied voor de uitvoering van het Vooronderzoek, inclusief een bufferzone rondom de randen van dit gebied waar mogelijke oorlogshandelingen relevant kunnen zijn voor de conclusie van het onderzoek. De afbakening van het onderzoeksgebied, namelijk de bufferzone die wordt</p>
<p>Onderzoeksgebied Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten</p>	:	<p>~~Gebied waarbinnen door de organisatie een Vooronderzoek wordt uitgevoerd.~~ Door de opdrachtgever aangewezen gebied voor de uitvoering van het Vooronderzoek, inclusief een bufferzone rondom de randen van dit gebied waar mogelijke oorlogshandelingen relevant kunnen zijn voor de conclusie van het onderzoek. De afbakening van het onderzoeksgebied, namelijk de bufferzone die wordt</p>						

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
			aangehouden, wordt door de organisatie gemotiveerd en gerapporteerd.		
32.	1.4	Onverdacht gebied	De in het certificatieschema gehanteerde definitie is te smal. Aanpassen naar: "Het deel van het onderzoeksgebied waarvoor op basis van het vooronderzoek geen concrete indicaties zijn aangetroffen in de geraadpleegde bronnen dat er oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waardoor ontplofbare oorlogsresten zijn achtergebleven."	NO	Onverdacht gebied is dat deel van het gebied dat niet als verdacht wordt aangemerkt. Voorstel geeft geen toegevoegde waarde.
33.	1.4	Primaire bron	De in het certificatieschema gehanteerde definitie is niet helemaal correct. Een deel van de primaire bronnen die geraadpleegd worden in een Vooronderzoek is wel degelijk na de gebeurtenissen samengesteld.	DO	Aanpassen: Een bron met informatie die direct afkomstig is van personen die te maken hebben met een bepaalde gebeurtenis. De informatie zelf komt uit de periode waarover wordt gesproken en is niet later samengesteld uit meerdere

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					primaire bronnen of uit tweede hand vernomen.
34.	1.4	Risicoanalyse	In de omschrijving van "Risicoanalyse" ontbreekt specifiek de component "verdacht gebied". Dit invoegen in de definitief.	NO	Zie punt 30.
35.	1.4	Secundaire bron	Een database met meldingen van bombardementen is niet per se een secundaire bron	DO	Aanpassen: Een bron met informatie die niet direct afkomstig is van personen die te maken hebben met een bepaalde gebeurtenis. De informatie is later samengesteld uit meerdere primaire bronnen of uit tweede hand vernomen.
36.	1.4	Stichting VOMES	Toevoegen werkzaamheden VOMES: Stichting VOMES verzorgt een registratiesysteem voor beroepsgroepen die werken met explosieve stoffen en die ontplofbare oorlogsresten opsporen en is schemabeheerder voor certificatieschema's in het werkveld van ontplofbare oorlogsresten	NO	Deze informatie staat op de website www.vomes.nl en is geen onderdeel van de definitie.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Vorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
37.	1.4	Verdacht gebied	Definitie in het certificatieschema aanpassen naar: "Het deel van het onderzoeksgebied waarbinnen door de organisatie die het Vooronderzoek conform dit certificatieschema heeft uitgevoerd, wordt geconcludeerd dat er sprake is van de (mogelijke) aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, onderbouwd door de geraadpleegde (historische) gegevens."	NO	Er staat "conform dit certificatieschema". De conclusie van het VOO volgt uit de toepassing van de eisen in het CS, waaronder het raadplegen en beoordelen van bronnen.
38.	1.4	Verschijningsvorm	"Achtergelaten" is ook een manier waarop ontplofbare oorlogsresten in de bodem achtergebleven kunnen zijn. Deze verschijningsvorm toevoegen.	O	
39.	1.4	Vooronderzoek	...dat binnen het onderzoeksgebied (mogelijk) ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn.	NO	Zie punt 3.
40.	1.4	Vooronderzoek	In het certificatieschema staat dat een vooronderzoek één of beide onderdelen kan bevatten. Hieraan toevoegen dat een Vooronderzoek uit één deel bestaat als er geen verdachte gebieden zijn. Toevoegen dat een RA alleen kan worden uitgevoerd als een Vooronderzoek uit twee delen bestaat en er op basis van deze twee	NO	Zie paragraaf 1.3 waaruit volgt dat ook er voor gekozen kan worden om te starten met de RA.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-OOO
			delen er een restant verdacht gebied is achtergebleven.		
41.	§1.4 §3.3.2 pt 6a	Onjuiste definitie verdacht gebied.	Als definitie voor verdacht gebied wordt aangegeven: "... dat er sprake is van de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten..." De term "mogelijke aanwezigheid" dekt hier niet de lading. Het is immers ook buiten een verdacht verklaard gebied alsnog mogelijk ontplofbare oorlogsresten aan te treffen. Het voorstel is om dit te veranderen naar hetgeen beschreven in de ontwerpversie van de CS-OOO waarbij "mogelijke aanwezigheid" wordt vervangen in "verhoogde kans op de aanwezigheid van.."	NO	De term verhoogde is bewust niet gebruikt, omdat niet toetsbaar is wat dan verhoogd is. Dat er ook buiten een verdacht gebied OO kunnen liggen is niet iets wat onder de reikwijdte van het CS valt. Of er in het onderzoeksgebied sprake is van de mogelijke aanwezigheid wordt vastgesteld door het volgen van de onderzoeksmethode in hoofdstuk 3 van het CS.
42.	§1.4	Bij termen en definities is geprobeerd zoveel mogelijk definities te geven die in het stuk verder niet voorkomen b.v. de term beheersmaatregelen.	Kritisch kijken naar de gebezigde termen en alleen die van toepassing zijn vermelden.	DO	De term beheersmaatregelen komt wel voor in hoofdstuk 4. Gebruik termen is nogmaals gecheckt.
43.	§1.4	Onregelmatigheden in de formulering.	Risicoanalyse: "onderzoeks gebied" > "onderzoeksgebied", "voorde" > "voor de"	O	
44.	§1.4	De oude term Conventionele Explosieven wordt in zijn geheel genegeerd.	In de vooronderzoeken voor 1 oktober 2020 wordt de term Conventionele	NO	Bij inwerkingtreding van dit certificatieschema zal ook

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
			Explosieven (CE) structureel gehanteerd. Het is goed om dit terug te laten komen in de lijst, in plaats van compleet te negeren.		<p>het Arbobesluit en WSCS-OCE gewijzigd zijn en bestaat de term CE niet meer. Aan het CCvD wordt aanbevolen om een apart document op te stellen over hoe om te gaan met vooronderzoeken op basis van WSCS-OCE.</p> <p>CCvD 28-10: CE wordt weer als term ingevoegd in de definities en Eerste proeve van een transponeringstabel wordt opgesteld (eisen VO in WSCS-OCE t.o.v. nieuwe eisen in CSVV).</p>
45.	1.4 blz. 7	<p>Gevaarsfactoren: "Factoren die...kunnen treden"</p> <p>Opmerking: Aangeven dat het hierbij om interne factoren gaat.</p>	Interne factoren die betrekking hebben op de ontplofbare oorlogsresten zelf, waardoor ontplofbare oorlogsresten in werking kunnen treden.	O	Aanpassen in: Interne factoren die betrekking hebben op de ontplofbare oorlogsresten zelf, waardoor ontplofbare

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		Het woord 'ongecontroleerd' weghalen.			oorlogsresten in werking kunnen treden.
46.	1.4 blz. 7	Invloedsfactoren: "Factoren van...ontplobbare oorlogsresten" Opmerking: Aangeven dat het om externe factoren gaat. Dit is duidelijker dan 'factoren van buitenaf' en komt overeen met de definitie van gevaarsfactoren. Het woord 'ongecontroleerd' weghalen.	Externe factoren die kunnen leiden tot het in werking treden van ontplobbare oorlogsresten.	O	Aanpassen in: Externe factoren die kunnen leiden tot het in werking treden van ontplobbare oorlogsresten.
47.	1.4 blz. 7	Onderzoeksgebied Risicoanalyse: "Gebied waarin...ontplobbare oorlogsresten" Opmerking: Ingewikkelde omschrijving van het onderzoeksgebied. Waarom wordt dit onderzoeksgebied anders omschreven dan het onderzoeksgebied Vooronderzoek?	Gebied waarbinnen door de organisatie een risicoanalyse wordt uitgevoerd.	O	De definitie is aangepast en (meer) in overeenstemming gebracht met de definitie van onderzoeksgebied Vooronderzoek.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
48.	1.4 blz. 7	<p>Ontploffbare Oorlogsresten: "Niet-gesprongen...van munitie"</p> <p>Opmerking: Het benoemen van de 16 hoofdsoorten hoort hier niet thuis. Als de hoofdsoorten hierin benoemd worden moeten ook de subsoorten hierin benoemd worden. Een verwijzing naar het Arbo besluit omtrent de definitie is voldoende.</p>	Niet-gesprongen munitie en achtergelaten ontplofbare munitie zoals bedoeld in artikel 4.10, eerste lid, onderdeel c respectievelijk b, van het Arbeidsomstandighedenbesluit."	O	Hoofdsoorten opnemen als apart begrip in paragraaf 1.4.
49.	1.4 blz. 8	<p>Organisatie "De rechtspersoon...dit certificatieschema."</p> <p>Opmerking: Het lijkt erop dat er sprake is van een mogelijke persoonscertificatie met het gebruik van de term 'natuurlijke persoon'.</p>	De rechtspersoon die gecertificeerd is of wil worden volgens dit certificatieschema.	NO	Ook een natuurlijke persoon (Eenmanszaak) kan zich als bedrijf laten certificeren.
50.	1.4 blz. 8	<p>Primaire bron: "In de...Explosieven Opruimingsdienst."</p>	In de context van het Vooronderzoek en de Risicoanalyse is bij primaire bronnen bijvoorbeeld te denken aan rapporten van	DO	Zie punt 33. De voorbeelden zijn in deze

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		Opmerking: Toevoeging van de woorden en de Risicoanalyse . De bronnen gelden voor een risicoanalyse namelijk ook. Deze Opmerking moet door het hele document doorgevoerd worden. Er wordt vaker over alleen een vooronderzoek gesproken, terwijl hier ook Risicoanalyse bij moet staan.	de luchtbeschermingsdienst, verslagen opgesteld door militaire eenheden, getuigenverklaringen, luchtverkenningfoto's en ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst.		gewijzigde definitie geschrappt.
51.	1.4 blz. 8	Risicoanalyse: Het vaststellen en beoordelen van de risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten. Opmerking: Aangeven dat het om een onderzoek gaat net als bij een vooronderzoek.	Onderzoek, gebaseerd op het toekomstig gebruik van het onderzoeksgebied, dat tot doel heeft om de risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten in relatie tot het toekomstig gebruik vast te stellen en te beoordelen.	O	Aanpassen in: Onderzoek dat tot doel heeft om de risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten in relatie tot het toekomstig gebruik vast te stellen en te beoordelen.
52.	1.4 blz. 8	Risicogebied "Gebied waarvan...ontplofbare oorlogsresten." Opmerking:	Gebied waarvan op grond van de Risicoanalyse conform dit certificatieschema wordt geconcludeerd dat er invloedsfactoren en uitwerkingsfactoren kunnen optreden vanwege de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.	DO	Aanpassen in: Gebied waarvan op grond van de Risicoanalyse conform dit certificatieschema wordt geconcludeerd dat er ~~invloedsfactoren en / of~~

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		<ul style="list-style-type: none"> 'of' moet weg. Anders zijn de definities Risicogebied invloedsfactoren en uitwerkingsfactoren voor niets uitgewerkt en hoef je dit niet te benoemen. Voor extra duidelijkheid: De naam risicogebied veranderen in 'risicogebied invloeds- en uitwerkingsfactoren' 			uitwerkingsfactoren kunnen optreden vanwege de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.
53.	1.4 blz. 9	Secundaire bron "In de...eerdere vooronderzoeken" Opmerking: <ul style="list-style-type: none"> Risicoanalyse toevoegen 2x 	In de context van het vooronderzoek en de risicoanalyse kan onder secundaire bronnen worden verstaan: literatuur, databases met meldingen van bombardementen of andere oorlogshandelingen, eerdere vooronderzoeken en/of risicoanalyses.	O	Zie punt 35.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
54.	1.4 blz. 9	<p>Toekomstig gebruik</p> <p>Opmerking: Er worden in deze definitie twee omschrijvingen gegeven die gezamenlijk het toekomstig gebruik definiëren. Dit moeten aparte definities worden. <u>Doorvoeren in het hele document!</u></p>	<p>Gebruik conform bestemmingsplan: De bestemming van de (water)bodem van het onderzoeksgebied risicoanalyse, zoals dit omschreven staat in het bestemmingsplan.</p> <p>Aanleg/realisatie: De (water)bodemroerende activiteiten/handelingen die worden uitgevoerd om het gebruik conform bestemmingsplan mogelijk te maken.</p>	NO	De twee dimensies van toekomstig gebruik kunnen in één definitie worden gevat. In de rapportage van een RA kan er natuurlijk voor worden gekozen om dat te splitsen. Er is geen aanleiding om een direct koppeling met het bestemmingsplan te leggen.
55.	1.4 blz. 9	<p>Vooronderzoek</p> <p>“(Historisch) onderzoek...onderdelen bevatten”</p> <p>Opmerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> Definieer ‘concrete’ zoals benoemd in de eerste Opmerking. Als dit niet omschreven kan worden, voegt het 	Onderzoek dat tot doel heeft om te beoordelen of er concrete aanwijzingen zijn dat binnen het onderzoeksgebied ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn en indien deze aanwijzingen er zijn, om het verdachte gebied af te bakenen.	DO	“(Historisch)” schrappen. Zie verder punt 3 en 11.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		<p>woord niets toe aan de definitie en staat het open voor eigen interpretatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Historisch) weghalen. Het is al aangegeven dat het om een onderzoek conflictperiode (1940-1945) en na-conflictperiode (naoorlogse activiteiten) gaat. • De eindresultaten van het onderzoek horen niet thuis in de definitie. Dit wordt besproken in hoofdstuk 3. 			
56.	1.4	Grammaticale aanpassing: Factoren die betrekking hebben op de ontplofbare oorlogsrestenzelf waardoor ontplofbare oorlogsresten ongecontroleerd in werking kunnen treden.	Factoren die betrekking hebben op de ontplofbare oorlogsresten zelf waardoor ontplofbare oorlogsresten ongecontroleerd in werking kunnen treden.	O	Zie punt 45.
57.	1.4	Grammaticale aanpassing: Er worden de volgende 16 hoofdsoorten van ontplofbare oorlogsresten onderscheiden: klein Kaliber Munitie (KKM),	Er worden de volgende 16 hoofdsoorten van ontplofbare oorlogsresten onderscheiden: Klein Kaliber Munitie (KKM),	O	Zie punt 27.
58.	1.4	Grammaticale aanpassing: en ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst.	en ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie.	O	Zie punt 33.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
59.	1.4	Grammaticale aanpassing: Het vaststellen en beoordelen van de risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten, gegeven het toekomstige gebruik van het onderzoeksgebied voor de Risicoanalyse.	Het vaststellen en beoordelen van de risico's van de in het onderzoeksgebied mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten, gegeven het toekomstige gebruik van het onderzoeksgebied voor de Risicoanalyse.	O	Zie punt 51.
60.	1.4	Grammaticale aanpassing: De wijze waarop ontplofbare oorlogsresten in het verleden in de (water)bodem zijn terechtgekomen, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in: afgeworpen, verschoten/gegoid/gelegd/weggeslingerd, opgeslagen/gedumpt/begraven (inclusief redepositie), als restanten uit springputten of explosie en als onderdeel van (vliegtuig)wrakken en/of gezonken vaartuigen.	De wijze waarop ontplofbare oorlogsresten in het verleden in de (water)bodem zijn terechtgekomen, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in: afgeworpen, verschoten/gegoid/gelegd/weggeslingerd, opgeslagen/gedumpt/begraven (inclusief redepositie), als restanten uit springputten of explosie en als onderdeel van (vliegtuig)wrakken en/of gezonken vaartuigen.	O	
61.	1.4	Het Vooronderzoek omvat twee onderdelen, namelijk een Vooronderzoek naar de periode 1940-1945 en een Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen. Een Vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten.	Deze zin schrappen, conform hetgeen eerder is afgesproken binnen de werkgroep vooronderzoek.	NO	Zie punt 7.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
62.	1.4, p. 7		Bij Gevaarsfactoren: spatie tussen 'oorlogsresten' en 'zelf' 2x	O	
63.	1.4, p. 7		'Klein Kaliber Munitie' of 'kleinkalibermunitie'? mag aan elkaar	O	
64.	1.4 p.8		Bij Risicoanalyse 'Onderzoeksgebied' aan elkaar schrijven en twee regels verder spatie tussen 'voor' en 'de'	O	
65.	1.4 p. 9	Bij punt Verschijningsvorm.....	Spatie tussen 'oorlogsresten' en 'in'	O	
66.	Hoofdstuk 2	Bij de beschrijving is veel gerelateerd aan hetgeen van toepassing cq gebruikt is voor het certificaat OOO. Hieronder volgen een aantal voorbeelden.	De beschrijving is inhoudelijk vaak niet van toepassing en niet afgestemd op de processen die hier beschreven worden. Het gaat om bureaustudies en geen uitvoeringswerkzaamheden in de praktijk met duidelijk andere risico inschatting en beschrijving van het bedrijfsproces.	DO	Hoofdstuk is hierop nogmaals gecheckt in samenwerking met TuV NL.
67.	2.1.1	Ik begrijp niet goed waarom deze paragraaf nodig is voor dit schema. Het gaat tenslotte om het maken van een vooronderzoek en een risicoanalyse. Dit zijn beide "slechts" documenten.	Schrappen, als je een advies schrijft heb je toch ook geen procedure voor wet- en regelgeving nodig	DO	Dit zijn algemene eisen voor kwaliteitsmanagement. De eisen zijn specifiek geformuleerd.
68.	2.1.2	Titel wijzigen	2.1.2 Organisatie	O	Zie punt 67.
69.	2.1.2	De eerste 4 regels van deze paragraaf kunnen worden geïntegreerd in paragraaf 2.2.6 (daar staat al hetzelfde)	Schrappen	O	Zie punt 67. 2.2.6 is aangepast. De doublure is daar geschrapt.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
70.	2.1.2	Grammaticale aanpassing: Het bedrijf dient ingeschreven te zijn bij de Kamer van Koophandel of buitenlandse zusterorganisaties indien van toepassing.	Het bedrijf dient ingeschreven te zijn bij de Kamer van Koophandel, of bij buitenlandse zusterorganisaties indien van toepassing.	O	Tekst is aangepast.
71.	2.1.2.	<p>“Per project dienen de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van de verschillende partijen te worden vastgelegd”.</p> <p><i>Over welke partijen wordt hier gesproken? Wanneer het gaat om opdrachtgever en aannemer, dan is het toch duidelijk waar de verantwoording ligt. Moet dit dan specifiek nog eens per project worden vastgelegd?</i></p>	Verwijderen van deze zin.	O	Is geschrapt en een bepaling inzake de aansprakelijkheidsregeling is toegevoegd aan paragraaf 2.2.3.1
72.	2.1.2	Kamer Van Koophandel of buitenlandse zusterorganisatie	De KvK heeft geen buitenlandse zusterorganisaties. Aanpassen naar “buitenlandse equivalent”.	O	Aangepast in buitenlands Handelsregister.
73.	2.1.2 p. 11	1 ^e regel	Bij Organisatiebeschrijving . ‘De organisatie dient ‘zijn’ vervangen door ‘haar’	O	
74.	§ 2.1.4	Wet en regelgeving tekst die bijna letterlijk uit de WSCS pt 6.1.1 is overgenomen is dat van toepassing hier?	Welke wettelijke regelingen zijn van toepassing, certificaat is niet gebaseerd op enige wettelijke grondslag of Arbo regelgeving het is een privaat stuk.	NO	Bedoeld zal zijn paragraaf 2.1.1. Zie punt 67.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Vorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
75.	2.2.3 blz. 12	Vooronderzoek CE en Risicoanalyse CE Opmerking: CE vervangen door ontplofbare oorlogsresten, <u>toepassen in het hele document.</u> Voorstel om ontplofbare oorlogsresten voor de duidelijkheid volledig uit te schrijven en geen gebruik maken van de afkorting OO, maar volledig uitschrijven van de term ontplofbare oorlogsresten.	CE vervangen door ontplofbare oorlogsresten	O	CE vervangen voor Ontplofbare oorlogsresten en geheel uitschrijven.
76.	2.2.3	Niet nodig	Schrappen	NO	Beheersing van processen is een wezenlijk onderdeel van kwaliteitsmanagement.
77.	2.2.3.1	Niet nodig, dit zijn offertes en opdrachtbevestigingen	Schrappen	NO	Zie punt 76
78.	2.2.3.2	Grammaticale aanpassing: 2.2.3.2 Risico-analyse Het bedrijf voert een risico-analyse uit rond de verschillende stappen die tijdens het proces van Vooronderzoek CE en	2.2.3.2 Risicoanalyse Het bedrijf voert een risicoanalyse uit rond de verschillende stappen die tijdens het proces van Vooronderzoek CE en Risicoanalyse CE worden doorlopen. Bij	O	

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		Risicoanalyse CE worden doorlopen. Bij de risico's worden beheersmaatregelen vastgesteld. De processen zoals benoemd in paragraaf 2.2.3.1 en het proces van Vooronderzoek CE en Risicoanalyse CE zoals beschreven in respectievelijk hoofdstuk 3 en 4 worden betrokken bij deze analyse. De resultaten van de risico-analyse worden vastgelegd en jaarlijks beoordeeld op actualiteit tijdens de directiebeoordeling.	de risico's worden beheersmaatregelen vastgesteld. De processen zoals benoemd in paragraaf 2.2.3.1 en het proces van Vooronderzoek CE en Risicoanalyse CE zoals beschreven in respectievelijk hoofdstuk 3 en 4 worden betrokken bij deze analyse. De resultaten van de risicoanalyse worden vastgelegd en jaarlijks beoordeeld op actualiteit tijdens de directiebeoordeling.		
79.	2.2.3.2	Onzinnig er wordt hier een risicoanalyse gevraagd op een risicoanalyse. Ik heb geen idee wat er hierbij wordt verwacht	Schrappen	NO	Het gaat hier om de risicoanalyse binnen de bedrijfsorganisatie cf. de principes van de ISO9001. ~~Zie punt 76.~~
80.	2.2.3.2 blz. 12	<p>"De resultaten...de directiebeoordeling."</p> <p>Opmerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat wordt er bedoeld met 'actualiteit'? <p>Risicoanalyse staat ineens met verbindingsstreepje geschreven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omschrijven wat er wordt bedoeld met de beoordeling op actualiteit van de risicoanalyse. • Risicoanalyse aan elkaar schrijven, zonder verbindingsstreepje. 	NO	Zie punt 67. Het begrip actualiteit is voldoende duidelijk.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
81.	2.2.3.2. R-A	Binnen het kwaliteitssysteem wordt dit klaarblijkelijk wel onlosmakelijk aan elkaar verbonden "proces van VO en RA worden doorlopen."	Geen deelgebieden. Hoe wordt dit ingevuld door een partij die bv. alleen voor R-A gecertificeerd is en waarvoor hfdst. 3 n.v.t. is?	NO	Het gaat hier om de risicoanalyse binnen de bedrijfsorganisatie cf. de principes van de ISO9001.
82.	2.2.3.2. R-A	Binnen het kwaliteitssysteem wordt dit klaarblijkelijk wel onlosmakelijk aan elkaar verbonden "proces van VO en RA worden doorlopen."	Geen deelgebieden. Hoe wordt dit ingevuld door een partij die bv. alleen voor R-A gecertificeerd is en waarvoor hfdst. 3 n.v.t. is?	NO	Zie punt 81.
83.	2.2.6 onder 3	Wat valt in deze door OG te eisen???	Verantwoordelijk heden en bevoegdheden conform de eisen uit W&R	NO	De opdrachtgever kan uiteenlopende en bovenwettelijke eisen stellen die worden vastgelegd in het contract.
84.	2.2.6 onder 3	Wat valt in deze door OG te eisen???	Verantwoordelijk heden en bevoegdheden conform de eisen uit W&R	NO	Zie punt 83.
85.	2.2.7 onder 1	Wederom eisen OG ???	Verantwoordelijk heden en bevoegdheden conform de eisen uit W&R	NO	Zie punt 83.
86.	2.2.7 onder 1	Wederom eisen OG ???	Verantwoordelijk heden en bevoegdheden conform de eisen uit W&R	NO	Zie punt 85.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
87.	2.2.7	Deze paragraaf is erg uitgebreid omschreven. Het gaat tenslotte om het maken van een vooronderzoek en een risicoanalyse. Dit zijn beide "slechts" documenten.	Het eerste deel volledig schrappen. Alleen de inhoud van de jaarlijkse directiebeoordeling vastleggen met uitzondering van het eerste punt.	NO	De in deze paragraaf genoemde punten zijn ook relevant voor VOO en RA.
88.	2.2.7	De jaarlijkse beoordeling van de doeltreffendheid van het kwaliteitssysteem door de directie, omvat ten minste de volgende elementen: - de actualiteit van de risico-analyse zoals bedoeld in paragraaf 2.2.3.2;	De jaarlijkse beoordeling van de doeltreffendheid van het kwaliteitssysteem door de directie, omvat ten minste de volgende elementen: - de actualiteit van de risicoanalyse zoals bedoeld in paragraaf 2.2.3.2;	O	
89.	2.2.9	Er staat niet omschreven wanneer het noodzakelijk is de naburige gemeente(n) te informeren. Lijkt ons niet noodzakelijk wanneer een onderzoeksgebied volledig in een gemeente valt om een naburige gemeente in te lichten. Lijkt me een copy-paste uit de CS.	Laatste deel van de zin verwijderen.	O	Zie punt 90.
90.	§ 2.2.9	Hier wordt aangegeven dat de gemeente en zelfs de naburige gemeentes moeten worden geïnformeerd bij wat eigenlijk een bureaustudie is. Er gaat nog geen schop in de grond of werkzaamheden uitgevoerd.	Goed kijken welke partijen in welke stadium geïnformeerd moeten worden.	O	Aanpassen in: De organisatie dient vast te leggen op welke wijze de communicatie met belanghebbende partijen wordt georganiseerd.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					Hiertoe dient de organisatie per project te identificeren welke belanghebbende partijen dit betreft en hoe deze worden geïnformeerd.
91.	2.2.9	Externe communicatie	In het certificatieschema wordt de externe communicatie bij de organisatie gelegd. Het is echter aan de opdrachtgever om te bepalen wat er aan wie gecommuniceerd wordt. De gemeente en de naburige gemeente daarom verwijderen uit deze paragraaf.	O	Zie punt 90.
92.	§ 2.2.10	Voldoen aan regel en wetgeving.	Welke wetgeving en is dat hier van toepassing?	NO	. Deze bepaling is wel relevant. Wel enkele tekstuele aanpassingen.
93.	2.2.10	Ik begrijp niet goed waarom deze paragraaf nodig is voor dit schema. Het gaat tenslotte om het maken van een vooronderzoek en een risicoanalyse. Dit zijn beide "slechts" documenten.	Schrappen	NO	Zie punt 92.
94.	2.2.11	Minimaal 4 keer per jaar een projectbeoordeling is veel te vaak.	Schrappen, tijdens een interne audit kan een project worden beoordeeld of er gewerkt is volgens hoofdstuk 3 en/of 4	O	Is aangepast in 2 per deelgebied, zodat wordt aangesloten bij de steekproef in de externe

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					audit (paragraaf 6.7.2, punt 5).
95.	2.2.11	Zoals het nu omschreven staat wordt er van uit gegaan dat na een vooronderzoek en risicoanalyse het "buitenproject" meteen wordt uitgevoerd. Er wordt gewenst dat er een beoordeling op juistheid van een vooronderzoek of risicoanalyse wordt uitgevoerd. Daarvoor moet het buitenproject wel uitgevoerd worden of zijn. Dit is uiteraard niet altijd het geval. Het kan uiteraard ook zijn dat het "buitenproject" door derden wordt uitgevoerd.	Schrappen	NO	Deze regeling is bewust opgenomen om de leerproces op gang te brengen. Inderdaad kan het moeilijk zijn voor de gecertificeerde organisatie om twee projecten te krijgen waarvoor deze evaluatie mogelijk is. <u>Advies aan CCvD:</u> Overweging is om een spiegelbeeldbepaling op te nemen in het Certificatieschema Opsporen ontplofbare oorlogsresten. Dit punt wordt binnen een jaar geëvalueerd.
96.	2.2.11	De tekortkomingen worden behandeld als afwijkingen bij een externe audit: Hoe dan? Als het vooronderzoek of de	Schrappen	O	De tweede alinea als volgt aanpassen, mede na advies TuV NL:

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		risicoanalyse uitgevoerd zijn volgens hoofdstuk 3 en 4 is er geen afwijking. Als er "buiten" toch wat anders geconstateerd wordt kan het niet meer worden gecorrigeerd.			<p>Van tenminste één van de beoordeelde projectdossiers van uitgevoerde Vooronderzoeken en Risicoanalyses wordt, voor zover dat heeft plaatsgevonden, beoordeeld of de uitkomsten van de daadwerkelijke opsporing overeenkomen met de situatie zoals die op basis van het Vooronderzoek verwacht werd.</p> <p>~~Bij de selectie van projecten voor de projectbeoordeling wordt zo mogelijk ten minste één project geselecteerd waarvoor deze vergelijking kan worden gemaakt.~~</p>

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
					De resultaten van deze projectbeoordelingen worden geregistreerd gerapporteerd. Op de projectbeoordelingen is verder paragraaf 2.2.12 van toepassing ~~De tekortkomingen worden behandeld als afwijkingen bij een externe audit. De resultaten van de beoordelingen worden geanalyseerd, opgevolgd i.c. corrigerende maatregelen worden getroffen teneinde de afwijking op te heffen.~~
97.	2.2.11	De tekortkomingen bij een “buitenproject” gelden als afwijking op een vooronderzoek of risicoanalyse bij een externe audit van dit certificaat? Dit lijkt me niet juist.	Zin verwijderen	O	Zie punt 96.
98.	§ 2.2.11	Projectbeoordeling waarbij de tekortkomingen worden behandeld als afwijkingen bij een externe audit.	Zinsnede “de tekortkomingen worden behandeld als afwijkingen bij de externe audit” verwijderen of beter definiëren.	O	Zie punt 96.

	Nummer paragraaf in Schema	Opmerking	Voorgestelde aanpassing	O NO DO A	Voorstel voor reactie CCvD-000
		Hoe moet dit geïnterpreteerd worden als een gedeelte van het verdachte gebied uiteindelijk is onderzocht en hier niks is aangetroffen?			

99.	2.2.11 blz. 15	<p>“De organisatie...verwacht werd.”</p> <p>Opmerking: Hoe worden wij op de hoogte gebracht van eventuele uitgevoerde opsporing/onderzoeken?</p> <p>Is dit niet de taak van de opsporingspartij om te kijken of de opsporing overeenkomt met het onderzoek wat hieraan ten grondslag ligt?</p>			Zie punt 95.
100.	2.2.11	Beoordeeld of de uitkomsten van de daadwerkelijke opsporing overeenkomen met de situatie die op basis van het Vooronderzoek verwacht werd	Opsporing van ontplofbare oorlogsresten is slechts een van de mogelijke vervolgstappen. Een opdrachtgever hoeft niet over te gaan tot opsporing, maar kan ook voor andere maatregelen kiezen, zoals werken buiten het verdachte gebied. Opsporing in het veld is dan niet van toepassing. Bovendien worden Vooronderzoeken niet alleen gemaakt als er sprake is van bodemroerende werkzaamheden, maar kan er ook sprake zijn van beleidsvorming. Ook in deze gevallen is opsporing in het veld niet in beeld. Als er wel sprake is van opsporing in het veld, dan gebeurt dit niet altijd direct na het opleveren van een Vooronderzoek. Tussen het uitvoeren van een Vooronderzoek en het opsporen in	NO	Zie punt 95.

			het veld kan een periode van weken, maanden en zelfs jaren zitten. Het ligt meer voor de hand als het opsporingsbedrijf dat de opsporingswerkzaamheden uitvoert de resultaten doorgeeft aan het onderzoeksbureau dat het Vooronderzoek heeft gemaakt.		
101.	2.2.11	Hoe wordt hier invulling aan gegeven als de organisatie zich heeft gecertificeerd voor een van beide deelgebieden en als de organisatie zelf geen opsporing verricht??	Geen deelgebieden Beoordeling niet richten op daadwerkelijke opsporing (een VO/ RA maakt wel deel uit van een OCE/ OOO maar opsporing niet van een VO/RA)..	NO	Zie punt 95.
102.	2.2.11	Hoe wordt hier invulling aan gegeven als de organisatie zich heeft gecertificeerd voor een van beide deelgebieden en als de organisatie zelf geen opsporing verricht??	Geen deelgebieden Beoordeling niet richten op daadwerkelijke opsporing (een VO/ RA maakt wel deel uit van een OCE/ OOO maar opsporing niet van een VO/RA)..	NO	Zie punt 101.
103.	2.2.12	Punt 2 van de eerste opsomming is overbodig. Het gaat tenslotte om het maken van een vooronderzoek en een risicoanalyse. Dit zijn beide "slechts" documenten.	Schrappen	NO	Zie punt 67.
104.	2.2.12	Punten 2 en 3 van de tweede opsomming zijn overbodig. Het gaat tenslotte om het maken van een vooronderzoek en een risicoanalyse. Dit zijn beide "slechts" documenten.	Schrappen	NO	Zie punt 67.

105.	2.2.12	Grammaticale aanpassing: Door middel van een schriftelijk auditprogramma dient de organisatie aan te tonen dat eenmaal per jaar alle eisen van dit schema te worden getoetst.	Door middel van een schriftelijk auditprogramma dient de organisatie aan te tonen dat eenmaal per jaar alle eisen van dit schema worden getoetst.	O	
106.	§ 2.2.13	Omtrent klachten; organisatie moet in een rapportage aan geven welke functionaris aanspreekbaar zijn in geval er tijdens of na de uitvoering van het werk problemen worden geconstateerd.	Deze omschrijving komt van WSCS pt 6.4.12 en is op deze werkzaamheden, maken van vooronderzoek of risicoanalyse, niet helemaal van toepassing. Goede omschrijving maken van klachten met name over geleverd product.	O	Aanpassen: tijdens of na de uitvoering van het ~~werk~~ -onderzoek
107.	2.2.13. p. 15	'De tekortkomingen worden behandeld als afwijkingen bij een externe audit.' Welke criteria worden hier gehanteerd? Is het bv. Ook een tekortkoming als in een verdacht gebied geen OO zijn aangetroffen?		NO	Het gaat hier om tekortkoming ten opzichte van eisen in het Certificatieschema. Zie punt 67.
108.	2.12	De auditors mogen geen audit uitvoeren over hun eigen werk en dienen voldoende gekwalificeerd te zijn	Wat is in deze context "voldoende". Het is zo niet te toetsen en te controleren of een auditor wel voldoende gekwalificeerd is.	NO	Is in algemene richtlijnen rondom kwaliteitsmanagement en auditing geregeld. De keuze wat voldoende is kan ook worden vastgelegd in de schriftelijke procedure.
109.					
110.	3.1	Een VO kan een of beide onderdelen bevatten	Vooronderzoek moet beiden onderdelen bevatten. Als niet verdacht wordt geconcludeerd is naorlogs onderzoek niet relevant. Als verdacht wordt	NO	Zie punt 13.

			geconcludeerd moet naorlogs onderzoek een verplichting zijn (zelf de RA hoort dan als verplichting te worden toegevoegd).		
111.	3.1	Het Vooronderzoek omvat twee onderdelen, namelijk een Vooronderzoek naar de periode 1940-1945 en een Vooronderzoek naorlogse ontwikkelingen. Een Vooronderzoek kan één of beide onderdelen bevatten.	Deze zin schrappen, conform hetgeen eerder is afgesproken binnen de werkgroep vooronderzoek.	NO	Zie punt 7.
112.	3.1	Grammaticale aanpassing: Paragraaf 3.2 (Vorbereiding) en paragraaf 3.5 (rapportage) is op beide onderdelen van toepassing.	Paragraaf 3.2 (Vorbereiding) en paragraaf 3.5 (Rapportage) is op beide onderdelen van toepassing.	O	
113.	3.1	Een VO kan een of beide onderdelen bevatten	Vooronderzoek moet beiden onderdelen bevatten. Als niet verdacht wordt geconcludeerd is naorlogs onderzoek niet relevant. Als verdacht wordt geconcludeerd moet naorlogs onderzoek een verplichting zijn (zelf de RA hoort dan als verplichting te worden toegevoegd).	NO	Zie punt 13.
114.	3.2	In de onderzoeksopdracht is opgenomen waarop het Vooronderzoek betrekking heeft: - Vooronderzoek naar de periode 1940-1945; en / of	Deze zin schrappen, conform hetgeen eerder is afgesproken binnen de werkgroep vooronderzoek.	NO	Zie punt 7.

		- Vooronderzoek na oorlogse ontwikkelingen.			
115.	3.2	Grammaticale aanpassing: De organisatie dient bij aanvang van het Vooronderzoek bij de relevante overheden en eventuele andere instanties na te gaan of er in het onderzoeksgebied in het verleden Vooronderzoek, Risicoanalyse en / of Opsporing is uitgevoerd .	De organisatie dient bij aanvang van het Vooronderzoek bij de relevante overheden en eventuele andere instanties na te gaan of er in het onderzoeksgebied in het verleden Vooronderzoek, Risicoanalyse en / of Opsporing is uitgevoerd.	O	
116.	3.2	Voor zover het afwerpmunitie betreft, het verwachte aantal uit te sluiten van Vooronderzoek	Welke redenen liggen hieraan ten grondslag? In een vervolg van het Vooronderzoek komt geen nieuwe informatie naar voren over aantallen, terwijl de aantallen wel heel belangrijk zijn voor het vervolg.	DO	Deze specifieke eis is niet meer nodig, aangezien dit de relevante vragen / informatie in de bijlage per hoofdsoort is uitgewerkt in bijlage 2, zoals B2.9. Hierop wordt ook paragraaf 3.3.2, onder sub 2, aangepast. De mogelijkheid om op voorhand een uitsluiting te doen voor specifiek afwerpmunitie komt te vervallen.

117.	3.2	De organisatie raadpleegt in ieder geval Rijkswaterstaat, waterschap en/of provincie indien in het onderzoeksgebied infrastructuur aanwezig is die in het beheer van één of meerdere van deze organisaties is. Met infrastructuur hierboven wordt bedoeld de fysieke infrastructuur die zowel bovengronds als ondergronds aanwezig kan zijn.	Het uitzoeken of er sprake is van infrastructuur van Rijkswaterstaat, waterschap en/of provincie, met name de ondergrondse, vergt een grote inspanning en is een onderzoek op zich. Niet alleen bestaat de kans dat het veel infrastructuur betreft, maar ook is het niet altijd duidelijk wie er bij een provincie of een waterschap benaderd moeten worden met dergelijke vragen. Het opvragen van deze gegevens is een tijdrovende klus en levert vaak weinig op. Bij Rijkswaterstaat is er nu een centraal loket is dit gemakkelijker. Deze eis uit het certificatieschema verwijderen.	DO	Er is nog geen centraal loket met alle uitgevoerde onderzoeken. Ook de VEO Bommenkaart is nog niet volledig. Raadplegen van bijvoorbeeld RWS is daardoor nodig (in de genoemde omstandigheid, zoals infrastructuur). Deze eis kan vervallen zodra er een landelijke database is van alle uitgevoerde vooronderzoeken. 4 ^e bullet aanpassen in: Rijkswaterstaat, waterschap, en / of provincie indien in het onderzoeksgebied zichtbare infrastructuur aanwezig is die in het beheer van één of meerdere van deze organisaties is.
118.	3.2 blz. 16	Duidelijke "Voorafgaand aan...paragraaf 2.2.3.1"	Voorafgaand aan het vooronderzoek wordt een onderzoeksopdracht overeengekomen met de opdrachtgever,	O	Schrappen: duidelijke.

		<p>Opmerking: Het woord 'duidelijke' is vrij interpreteerbaar en heeft geen toegevoegde waarde in de zin. 2 alinea's verder wordt een duidelijke omschrijving gegeven van de onderzoeksopdracht: "De onderzoeksopdracht...worden opgenomen."</p>	<p>waarbij wordt voldaan aan de eisen in paragraaf 2.2.3.1. De onderzoeksopdracht moet eenduidig en herkenbaar (met eventuele uitsluitingen en beperkingen) in de rapportage worden opgenomen.</p>		
119.	3.2 blz. 16	<p>Aantal ...</p> <p>"In overleg...het vooronderzoek."</p> <p>Opmerking: "Het verwachte aantal uit te sluiten van het vooronderzoek." Het verwachte aantal ...? Wat voor aantal wordt hiermee bedoeld?</p>	<p>Aangeven om wat voor aantal het hier gaat.</p>	O	Zie punt 116.
120.	3.2, p. 16	<p>'In overleg met de opdrachtgever kan worden besloten om de verticale afbakening van het verdachte gebied en, voor zover het afwerpmunitie betreft, het verwachte aantal uit te sluiten van het Vooronderzoek.'</p>	<p>Mag hieruit worden opgemaakt dat bij artilleriebeschietingen etc. wel een verwacht aantal moet worden opgegeven, terwijl dat juist in zulke gevallen vaak niet mogelijk is. Kan de bijzin die betrekking heeft op afwerpmunitie niet beter worden weggelaten?</p>	O	Zie punt 116.

121.	&3.3	In de tabel verplichte bronnen, pagina 18 staat "Kadaster (naoorlogs kaartmateriaal)"	Verplaatsen naar 3.4	O	<p>Paragraaf 3.3.1, 3^e alinea aanpassen in: De organisatie dient de voor het onderzoek relevante bronnen te identificeren en te raadplegen, conform bijlage 1. In ieder geval dienen te worden geraadpleegd de daarvoor in de onderstaande tabel 3.3.1 als "verplicht" aangeduide bronnen. De in tabel 3.3.1 als "aanvullend" aangeduide bronnen worden in ieder geval geraadpleegd indien sprake is van de onder de toelichting op deze bronnen beschreven situatie.</p> <p>De toevoeging "(naoorlogs kaartmateriaal)" is hier inderdaad onjuist. Tabel 3.3.1 wordt verplaatst naar bijlage 1. In de opzet van bijlage 1 wordt dit tekstdeel geschrapt. "Kadaster naoorlogs kaartmateriaal" wordt toegevoegd aan het bronnenmateriaal dat wordt geraadpleegd in het Vooronderzoek na-conflictperiode (paragraaf 3.4).</p>
122.	&3.3	Op pagina 20 staat bij punt 7, b, iii: "indien sprake is van grondverzet/grondroering in de periode 1945 tot heden, wordt op basis daarvan	Verplaatsen naar 3.4	O	Deze tekst wordt ingepast in Vooronderzoek na-conflictperiode (paragraaf 3.4).

		bepaald of, en zo ja tot welke diepte minus huidig maaiveld / huidige (water)bodem en ten opzichte van NAP de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten kan worden uitgesloten”.			
123.	§ 3.3.1 Tabel	Kadaster (naoorlogs kaartmateriaal) is verplicht gesteld. Wanneer gekozen wordt voor enkel een vooronderzoek 1940-1945 is dit gezien de nieuwe aangebrachte scheiding niet noodzakelijk.	Verplichting verplaatsen naar §3.4 Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen. Of géén scheiding maken tussen Vooronderzoek 1940-1945 en Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen (voorkeur).	O	Zie punt 121.
124.	§ 3.3.1 Tabel	Verplichte bronnen.	Waarom wordt collectie 575 wel verplicht en collectie 409 niet, belang is gelijkwaardig.	O	Zie punt 121. De tabel wordt verplaatst naar bijlage 1. Collectie 409 is daaraan toegevoegd.
125.	3.3.1 blz. 17	Indicaties en contra-indicaties Opmerking: Deze termen worden niet in de termen en definities benoemd.	Termen en definities toevoegen aan de lijst in hoofdstuk 1.4 Termen en definities.	O	
126.	3.3.1	Als verplichte bron wordt naoorlogs kaartmateriaal genoemd (Kadaster). Dit, terwijl het vooronderzoek naoorlogse veranderingen is omschreven in hoofdstuk 3.4. Waarom zijn naoorlogse kaarten een verplichting?	Kadaster (naoorlogs kaartmateriaal) wijzigen in aanvullend	O	Zie punt 121.

127.	3.3.1	Grammaticale aanpassing: De organisatie dient de voor het onderzoek relevante bronnen te identificeren en te raadplegen. In ieder geval dienen te worden geraadpleegd de daarvoor in de onderstaande tabel 3.3.1 als “verplicht” aangeduide bronnen .	De organisatie dient de voor het onderzoek relevante bronnen te identificeren en te raadplegen. In ieder geval dienen te worden geraadpleegd de daarvoor in de onderstaande tabel 3.3.1 als “verplicht” aangeduide bronnen.	O	Zie punt 121.
128.	3.3.1 (tabel)	Grammaticale aanpassing: Nederlands Instituut voor Militaire Historie , collectie 575	Nederlands Instituut voor Militaire Historie, collectie 575	O	Zie punt 121.
129.	3.3.1 (tabel)	The National Archives te Londen, gegevens aangaande luchtaanvallen door Royal Air Force	The National Archives te Londen, gegevens aangaande luchtaanvallen	O	Zie punt 121.
130.	3.3.1 (tabel)	Grammaticale aanpassing: National Archives and Record Administration II (NARA II at College Park (VS))	National Archives and Record Administration II (NARA II at College Park (VS))		
131.	3.3.1 (tabel)	Tabel 3.3.1 met de bronnen is niet limitatief.	Weglaten, roept vragen op en zorgt voor discussie welke extra bronnen er meer moeten worden geraadpleegd.	NO	Zie punt 121.
132.	3.3.1	Tabel 3.3.1	Een deel van de bronnen is in het certificatieschema aangemerkt als “aanvullend”, maar worden ze in bepaalde gevallen “verplicht”. Om de kwaliteit van de onderzoeken te verbeteren als het gaat om de beantwoording van de onderzoeksvragen (is het verdacht, en zo ja, waarop?) is het beter om deze motivatie om te draaien en	O	De tabel wordt verplaatst naar bijlage 1. De opzet zal later worden geëvalueerd. De tekst boven de tabel is als volgt aangepast, waardoor er al ruimte is om bronnen niet te raadplegen indien al vast staat

			<p>alle bronnen verplicht te stellen, tenzij er op basis van de overige bronnen geen reden is om die bron te raadplegen. Als er bijvoorbeeld geen Nederlandse eenheden in/bij het onderzoeksgebied aanwezig waren tijdens de meidagen van 1940, dan is het raadplegen van de 409-collectie weinig zinvol en hoeft de bron niet geraadpleegd te worden. Er is op deze manier veel meer transparantie en duidelijkheid over de keuzes die zijn gemaakt met betrekking tot de raadpleging van de bronnen.</p>	<p>dat het gebied verdacht is (op de desbetreffende hoofdsort):</p> <p>Indien een bron volgens de eisen in dit certificatieschema geraadpleegd moet worden, maar deze naar het oordeel van de organisatie voor de conclusie van het Vooronderzoek evident niet relevant is, kan het raadplegen daarvan achterwege blijven mits gemotiveerd in de rapportage en met akkoord van de opdrachtgever.</p>
133.	3.3.1	<p>Indien een bron (verplicht of aanvullend) volgens de eisen in deze paragraaf geraadpleegd moet worden, maar deze naar het oordeel van de organisatie voor het onderzoek evident niet relevant is, kan het raadplegen daarvan achterwege blijven mits gemotiveerd in de rapportage en met akkoord van de opdrachtgever.</p>	<p>Deze omschrijving is erg algemeen en vaag, omdat er geen specificaties zijn op basis waarvan het niet raadplegen van verplichte bronnen beargumenteerd kan worden. Dit leidt mogelijk tot het ongefundeerd overslaan van verplichte bronnen waar relevante informatie over het onderzoeksgebied in kan staan. Een organisatie kan niet voorzien of een verplichte bron wel of niet leidt tot andere conclusies, tenzij de bron geraadpleegd is.</p>	<p>Zie punt 132.</p>

134.	3.3.1	Uitbreiding bronnenlijst	Zie toelichting onder, bij punten B.1.1 en B.1.2	NO	Onduidelijk is wat de bedoeling is van het voorstel.
135.	3.3.1, p. 17		Spatie te veel achter 'aangeduide bronnen'.	O	
136.	3.3.1 p. 17		Tabel 3.3.1: spatie te veel achter tussen 'Militaire Historie' en ','	O	
137.	3.3.1 p. 17		Tabel 3.3.1: spatie tussen 'NARA II' en 'at'	O	
138.	3.3.1	Tabel 3.3.1: overzicht verplichte en aanvullende bronnen.	Toevoegen aan aanvullende archieven: Laurier Military History Archive te Canada	O	Zie punt 121. De tabel wordt verplaatst naar bijlage 2. Inhoudelijke Opmerking wordt betrokken bij afronden bijlage 2.
139.	3.3.2	3. Bij de classificatie van objecten op luchtfoto's dient de validiteit van de classificatie vastgelegd te worden in de volgende twee niveaus van betrouwbaarheid.	Toevoegen extra niveau van betrouwbaarheid en aanpassen benaming, zeker, vermoedelijk, niet zeker.	A	Advies Werkgroep Vooronderzoek Sivoon.
140.	3.3.2	4. De interpretatie van luchtfoto's uit het tijdvak 1940-1945 vindt als volgt plaats. a. De organisatie rapporteert de wijze waarop de luchtfoto-beelden zijn geoptimaliseerd voor interpretatie	Onduidelijk wat wel of niet toegepast kan en mag worden zonder invloed te hebben op de foto.	NO	De eis is het rapporteren van de wijze van optimalisatie. Er wordt geen inhoudelijke eis gesteld. Dit is aan de organisatie.
141.	3.3.2	7. Het verdachte gebied wordt horizontaal en verticaal afgebakend, gespecificeerd per hoofdsoort van mogelijke ontplofbare oorlogsresten. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.	Is het goed om hier naast Deltares andere rekenmethoden voor te stellen / verplicht te stellen die gebruikt moeten worden zodat iedereen hetzelfde gebruikt en het op dezelfde wijze uit voert.	DO	Advies Werkgroep Sivoon. Mogelijk na advies: verwijzing naar Deltares methode schrappen en alleen de parameters benoemen die dienen te worden betrokken.

		<p>b. Uitgangspunten verticale afbakening:</p> <p>ii. voor het berekenen van de indringingsdiepte van afwerpmunitie wordt in ieder geval gebruik gemaakt van het Ontwerp Voorschrift Bepaling Indringingsdiepte Conventionele Explosieven (Deltares, 1210497-000, 2015) en indien daarnaast andere rekenmethoden worden toegepast worden de verschillen tussen beide methoden en de uitkomsten daarvan in de rapportage verklaard;</p>	<p>Deltares kan alleen toegepast worden bij: 250, 500 en 1000lbs</p> <p>Toevoegen standaard voor verticale afbakening overige munitiesoorten.</p>		<p>Er zijn geen andere gepubliceerde rekenmethoden beschikbaar. Daarom is de bepaling aldus geformuleerd. Aanbevolen wordt om in de toekomst een inventarisatie van andere methoden te doen en deze te integreren in de Deltares methode.</p>
142.	3.3.2	<p>7. Het verdachte gebied wordt horizontaal en verticaal afgebakend, gespecificeerd per hoofdsoort van mogelijke ontplofbare oorlogsresten. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.</p> <p>c. Uitgangspunten horizontale afbakening:</p> <p>ii. voor luchtfoto's wordt de wijze waarop dit is gegeorefereerd beschreven;</p> <p>v. indien de afstanden die zijn gebruikt bij de horizontale afbakening arbitrair bepaald zijn, wordt dit als zodanig in de rapportage benoemd.</p>	<p>Wordt hier gevraagd welke software gebruikt is? Niet geheel duidelijk.</p> <p>In het document is niets terug te vinden betreffende afstanden horizontale afbakening, komt dit nog of wordt dit los gelaten met als gevolg grotere verschillen in wijze van afbakening. Dit was toch 1 van de hoofdpunten die gestandaardiseerd moesten worden?</p>	<p>NO</p> <p>O</p>	<p>Het gaat om de werkwijze, niet om de daarbij gebruikte software.</p> <p>Tekst aanpassen in:</p> <p>v. indien de afstanden die zijn gebruikt bij de horizontale afbakening niet bepaald zijn volgens punt iv, wordt dit als zodanig in de rapportage benoemd en onderbouwd.</p>

143.	3.3.2	Dient de locatieverwijzing uit het bronbestand in de rapportage ongewijzigd te worden overgenomen	Hier wordt bedoeld “woordelijk overgenomen zonder een eigen interpretatie hiervan”.	NO	Ongewijzigd heeft dezelfde betekenis.
144.	3.3.2	Moeten worden onderbouwt	Moeten worden onderbouwd	O	
145.	3.3.2	Classificatie van het object op de luchtfoto	Een “object” doet vermoeden dat het iets betreft dat op het maaiveld staat of ligt. Vaak is er echter ook sprake van zaken onder het maaiveld of gedeeltelijk op het maaiveld, zoals bomkraters. “Object” aanvullen met “verstoring/spoor”.	O	Object aanpassen in indicatie.
146.	3.3.2	De interpretatie van luchtfoto's uit het tijdvak 1940-1945	De in het certificatieschema tijdvak is te smal. Om de nulsituatie van een onderzoeksgebied te kunnen vaststellen, worden ook luchtfoto's uit de vooroorlogse periode gebruikt, uit de jaren '20 en '30. Het is soms ook noodzakelijk om luchtfoto's van na 1945 te gebruiken. Tijdvak uitbreiden.	O	Aanpassen: 4. De interpretatie van luchtfoto's uit het tijdvak ~~1940-1945~~ vindt als volgt plaats. Zie ook punt 9.
147.	3.3.2	De organisatie interpreteert de geselecteerde luchtfoto's ten minste op schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen en de indicaties zoals benoemd in bijlage 2a	Er zijn geen richtlijnen opgenomen in welk gebied de luchtfotoanalyse plaats dient te vinden. Het is dus moeilijk te toetsen of de luchtfotoanalyse volledig is. Aanvullen in het certificatieschema dat de analyse plaatsvindt voor het onderzoeksgebied en een gebied daaromheen, bijvoorbeeld 150 meter.	DO	De definitie van onderzoeksgebied Vooronderzoek is aangepast. Zie punt 31.
148.	3.3.2	De organisatie interpreteert de geselecteerde luchtfoto's ten minste op schade aan het landschap als gevolg van	De term” landschap is te smal, tenzij er ook gebouwen worden bedoeld. Dit voor	O	Aanpassen: De organisatie interpreteert de geselecteerde luchtfoto's ten

		oorlogshandelingen en de indicaties zoals benoemd in bijlage 2a	de volledigheid expliciet opnemen in het certificatieschema.		minste op schade aan het landschap, bebouwing en infrastructuur als gevolg van oorlogshandelingen en de indicaties zoals genoemd in bijlage 2a (nu verwijzing naar <u>Document Richtlijnen</u>).
149.	3.3.2	7b ii	Het Deltaresmodel kan een nuttig middel zijn om de maximale diepte te berekenen indien er voldoende parameters beschikbaar zijn. Helaas ontbreken vaak de parameters om dit model te kunnen gebruiken, met name de juiste bodemgegevens. Inzichten door de organisatie zouden daarom ook opgenomen moeten worden in het certificatieschema als mogelijke referentie voor de bepaling van de verticale afbakening.	NO	Dat is voorzien. Zie punt 141.
150.	3.3.2	7c i	In het certificatieschema is niet aangegeven waar de 10 meter tolerantie op is gebaseerd. Een afwijking van 10 meter is ook fors. Dit verkleinen naar 5 meter.	O	Aanpassen in 5 meter.
151.	3.3.2	7c ii	In het certificatieschema zijn geen richtlijnen gegeven voor het georefereren van luchtfoto's. Hierdoor ontstaan mogelijk grotere toleranties dan noodzakelijk is en is de kwaliteit van	O	Aanpassen in: voor luchtfoto's wordt de wijze waarop zij zijn georeferereerd beschreven, waarbij er wordt

			georefereren niet of nauwelijks te toetsen. Richtlijnen om op te nemen in het certificatieschema zijn bijvoorbeeld het georefereren in de 2nd of 3rd order polynomial met ten minste 10 punten.	A	gestreefd naar minimaal 10 referentiepunten per luchtfoto die zo goed mogelijk zijn verspreid over het luchtfotobeeld
152.	3.3.2	7c iv	Wetenschappelijke en empirische onderzoeken delen binnen de VEO voor meer uniformiteit.	NO	Opmerking onduidelijk.
153.	§ 3.3.2 pt 7biii	Bepaling verticale afbakening d.m.v. grondroeringen na 1945.	Valt door de scheiding onder §3.4 i.p.v. §3.3.	O	
154.	§ 3.3.2 pt 7c	Er wordt geen houvast gegeven voor het horizontaal afbakenen van de verdachte gebieden. De huidige abstracte beschrijving werkt een complete wildgroei van verschillende horizontale afbakenmethodes in de hand.	Overwogen om net als in de WSCS-OCE (bijlage 3) bepaalde richtlijnen (studies) op te nemen. Zodat een complete wildgroei in verschillende afbakenmethoden enigszins kan worden beperkt.	NO	Zie evaluatie afbakening verdachte gebied en voorstellen voor bijlage 2.
155.	3.3.2 blz. 19	Waarschijnlijk en mogelijk Opmerking: Onduidelijke omschrijving van de betrouwbaarheid van luchtfoto's. De term 'betrouwbaar' en 'onbetrouwbaar' zou hier meer duidelijkheid geven. <u>Het woord 'overwegend' niet benoemen en toepassen in dit volledige hoofdstuk.</u>	Betrouwbaar: de organisatie is zeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto. Onbetrouwbaar: de organisatie is onzeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto.	A	Zie punt 139.
156.	3.3.2 blz. 19	Overwegend onbetrouwbaar		DO	Zie punt 139.

		<p>“Aan de...worden vastgelegd.”</p> <p>Opmerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overwegend onbetrouwbaar is een term die eerder nog niet gebruikt is. Wordt hiermee verwezen naar de term mogelijk (overwegend onzeker)? • <u>Herhaling van bovenstaande punt.</u> Het woord overwegend niet benoemen. Een bron is betrouwbaar of onbetrouwbaar. <p>Wanneer een informatiebron als ‘onbetrouwbaar’ wordt beschouwd, kan dit toch niet gebruikt worden in het onderzoek? En zeker niet als doorslaggevende informatie worden beschouwd?</p>			
157.	3.3.2., punt 7bi	<p>Rekening houdend met bodemtype. Nergens staat vast gelegd hoe hier rekening mee te worden gehouden. Het bodemtype hoeft geen invloed te hebben. De bodemweerstand echter wel.</p>	<p>Bodemtype veranderen in bodemweerstand</p>	NO	<p>De bodemtype is relevant voor de bodemweerstand.</p>
158.	3.3.2., punt 7bii	<p>Het betreft hier een ontwerp en geen definitief. De rekenmethode is, voor zover ons bekend, nog niet onderbouwd door zaken uit de praktijk. Daarnaast is het de vraag in hoeverre de rekenmethode kan worden geverifieerd. Immers, wanneer de</p>	<p>De rekenmethode Deltares verwijderen uit de eisen. Het model van Deltares moet als concept worden beschouwd en het is nog onvoldoende aan de praktijk getoetst, derhalve moet er meer ruimte</p>	NO	<p>Zie punt 141. Er is in de formulering van de eis juist ruimte om naast Deltares ook andere methoden toe te passen.</p>

		harde 10 MPa laag (die nu wordt gehanteerd) een diepte heeft van 10 meter en de rekenmethode geeft 8 meter aan, gaan we dan de rekenmethode valideren door toch tot 10 meter dieptedetectie uit te voeren? En bij hoeveel gevallen gaan we dit doen? Het is een wetenschappelijke berekening waarvan klakkeloos wordt uitgegaan dat deze correct is	zijn voor de toepassing van een andere rekenmethode.		
159.	3.3.2, punt 7bii	Grammaticale aanpassing: voor luchtfoto's wordt de wijze waarop dit is gegeorefereerd beschreven;	voor luchtfoto's wordt de wijze waarop zij zijn gegeorefereerd beschreven;	O	
160.	3.3.2., punt 7biii	Het uitzoeken van naoorlogs grondverzet lijkt m.i. te horen onder hoofdstuk 3.4. Dat er tijdens het vooronderzoek wordt bepaald dat er grondverzet heeft plaats gevonden is prima, maar dat hier ook de NAP-hoogten van wordt bepaald hoort thuis in hoofdstuk 3.4	Verplaatsen naar hoofdstuk 3.4 of hoofdstuk 4 Risicoanalyse	O	Zie punt 122.
161.	3.3.2., punt 7ciiii	Wat wordt bedoeld met "nauwkeurig"? Dit is nogal een term die door iedereen anders kan worden beoordeeld. Wat door een aannemer als nauwkeurig genoeg wordt beschouwd, wordt vaak door bijvoorbeeld een OCE adviseur als onvoldoende gezien. Hierdoor ontstaat onnodig wrijving, ergernis en kosten.	Nauwkeurig wijzigen in een andere term. Bijvoorbeeld dat op een horizontale en verticale as minimaal 2 keer een RD-coördinaat zichtbaar moet zijn.	O	Nauwkeurig schrappen.

162.	3.3.2	Bij de beoordeling en evalueren van het bronnenmateriaal worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.	Bij de beoordeling en evaluatie van het bronnenmateriaal worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.	O	
163.	3.3.2	Grammaticale aanpassing: 5. De conclusie wordt vastgesteld op basis van indicaties en/of contra-indicaties waarvan de betrouwbaarheid door de organisatie is getoetst door het stellen van de onderstaande vragen. a. Betreft het informatie uit een primaire bron of uit een secundaire bron?; b. Kan de informatiebron op zichzelf als betrouwbaar worden beschouwd aangaande de feiten die de bron vermeldt?; c. Komt de informatie uit een bron overeen met informatie over dezelfde - (contra-)indicatie?	5. De conclusie wordt vastgesteld op basis van indicaties en/of contra-indicaties waarvan de betrouwbaarheid door de organisatie is getoetst door het stellen van de onderstaande vragen. a. Betreft het informatie uit een primaire bron of uit een secundaire bron?; b. Kan de informatiebron op zichzelf als betrouwbaar worden beschouwd aangaande de feiten die de bron vermeldt?; c. Komt de informatie uit een bron overeen met informatie over dezelfde (contra-)indicatie?	O	
164.	3.3.2.	Grammaticale aanpassing: a. Bij de horizontale afbakening van het verdachte gebied wordt bijlage 2 als richtlijn gehanteerd. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken en gemaakte keuzes moeten worden onderbouwd.	a. Bij de horizontale afbakening van het verdachte gebied wordt bijlage 2 als richtlijn gehanteerd. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken en gemaakte keuzes moeten worden onderbouwd.	O	
165.	3.3.2. p 18		Bij 3.3.2 Beoordelen van bronnenmateriaal 1a. 'moeten worden onderbouwd' (dus geen t)	O	

166.	3.3.2. p 18 punt 2	Hoofdsoort, subsoort enz van ontplofbare oorlogsresten? Schiet de term OO hier niet tekort? Komt in het stuk meerdere malen voor dat de term OO niet altijd de vervanging kan zijn van CE	In deze gevallen wellicht terug naar termen uit de munitietechniek?	DO	Definitie van hoofdsoort toevoegen. Zie punt 48. Later normeren van subsoort.
167.	3.3.2, p. 19		Bij 5c. overbodig streepje tussen 'dezelfde' en '(contra-)indicatie	O	
168.	3.3.2 p. 20		Bij 7a. 'moeten worden onderbouwd' (dus geen t)	O	
169.	3.4	3.4 Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen De eisen in deze paragraaf aan het Vooronderzoek naoorlogse vallen uiteen in het inventariseren van bronnenmateriaal (paragraaf 3.4.1) en het beoordelen van bronnenmateriaal (paragraaf 3.4.2). Paragraaf 3.5 beschrijft de eisen aan de rapportage van het Vooronderzoek.	Deze zin schrappen, conform hetgeen eerder is afgesproken binnen de werkgroep vooronderzoek. <i>N.B. de ene keer wordt in het document vooronderzoek met een hoofdletter geschreven, de andere keer niet, document hierop checken.</i>	NO O	
170.	3.4	De tekst in de rechter cel mis ik in dit hoofdstuk	Indien er een vooronderzoek is uitgevoerd, dan concentreert het vooronderzoek naoorlogse ontwikkeling zich enkel op de verdachte gebieden binnen een onderzoeksgebied	O	Toevoegen aan paragraaf 3.4: Indien er een onderzoek conflictperiode is uitgevoerd, dan concentreert het onderzoek na-conflictperiode zich enkel op de verdachte gebieden binnen het onderzoeksgebied.

					Dit certificatieschema heeft geen betrekking op onderzoek naar de vraag of er in de na-conflictperiode mogelijke grond met daarin ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied is aangevoerd / toegepast.
171.	3.4.1	Beschrijven naoorlogse ontwikkelingen Er wordt gestart met een gedetailleerde beschrijving van de naoorlogse ontwikkelingen in het onderzoeksgebied. Dat vindt plaats op basis van de inventarisatie en analyse van kaartmateriaal van het Kadaster, luchtfoto's en / of satellietbeelden uit het tijdvak 1940-1945 en daarna en ander relevant bronnenmateriaal.	Aangeven dat het hier gaat om naoorlogse bodem ontwikkelingen.	O	<p>Aanduiden als: Naoorlogse bodemingrepen (grondroerende handelingen). Dit overal in het document aanpassen.</p> <p>Tekst aanpassen: Er wordt gestart met een gedetailleerde beschrijving van de naoorlogse ontwikkelingen in het onderzoeksgebied. Dat vindt plaats op basis van de inventarisatie en analyse van kaartmateriaal van het Kadaster, luchtfoto's en / of satellietbeelden uit het tijdvak 1940-1945 en ~~daarna~~ later en ander relevant bronnenmateriaal.</p>
172.	3.4.1 blz. 21	"Dat vindt...relevant bronnenmateriaal."	Optie 1:	O	

		Opmerking: Typfout. De woorden 'daarna' en 'en' kloppen niet in de zin.	Dat vindt plaats op basis van de inventarisatie en analyse van kaartmateriaal van het Kadaster, luchtfoto's en/of satellietbeelden uit het tijdvak 1940-1945 en ander relevant bronnenmateriaal. Optie 2: Dat vindt plaats op basis van de inventarisatie en analyse van kaartmateriaal van het Kadaster, luchtfoto's en/of satellietbeelden uit het tijdvak 1940-1945 en/of ander relevant bronnenmateriaal.		
173.	3.4.1	Kaartmateriaal Kadaster	Welk kaartmateriaal wordt hier bedoeld? Dit nader specificeren in het certificatieschema.	O	Zie punt 121.
174.	3.4.1	Luchtfoto's en / of satellietbeelden uit het tijdvak 1940-1945	Zoals boven beschreven is het tijdvak 1940-1945 te smal. Ook luchtfoto's uit de vooroorlogse periode kunnen relevant zijn om de ontwikkelingen in kaart te brengen.	A	Advies Werkgroep Sivoon.
175.	3.4.1	... en ander relevant bronnenmateriaal	Voor het Vooronderzoek 1940-1945 wordt in het certificatieschema gespecificeerd welke bronnen geraadpleegd moeten en kunnen worden voor een kwalitatief goed onderzoek.	O	Zie punt 174.

			Voor het Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen moet ook een dergelijke lijst worden ingevoegd om de kwaliteit ervan te kunnen waarborgen en de kwaliteit controleerbaar te maken. In het certificatieschema een lijst invoegen met welke bronnen ten minste geraadpleegd moeten worden voor een Vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen.		
176.	3.4.1. p. 21		Bij Beschrijven naoorlogse ontwikkelingen 'Die vindt plaats' (ipv. 'dat')	O	
177.	3.4.2, p. 21		Bij 3.4.2. Beoordelen naoorlogs Opmerkingen, tweede alinea: 'moeten worden onderbouwd' (dus geen t)	O	
178.	3.4.2. p 21	Het onderdeel naoorlogse ontwikkelingen is summier omschreven. Moeten er niet meer eisen zijn? Verplichte bronnen?	Verder uitwerken van dit punt, in het kader van proportionaliteit lijkt gewenst.	NO	Zie punt 174.
179.	3.4.2	Grammaticale aanpassing: Bij de beoordeling van de naoorlogse ontwikkelingen wordt bijlage 2b als leidraad gehanteerd. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken en gemaakte keuzes moeten worden onderbouwd.	Bij de beoordeling van de naoorlogse ontwikkelingen wordt bijlage 2b als leidraad gehanteerd. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken en gemaakte keuzes moeten worden onderbouwd.	O	
180.	3.5	Grammaticale aanpassing: omschrijving en doelstelling van opdracht en uit welke onderdelen het Vooronderzoek bestaat	omschrijving en doelstelling van opdracht en uit welke onderdelen het vooronderzoek bestaat	O	

181.	3.5	Grammaticale aanpassing: In de rapportage dient de methode van het onderzoek vastgelegd te worden, herleidbaarheid en volledigheid van feiten dienen te worden geborgd.	In de rapportage dient de methode van het onderzoek vastgelegd te worden. Herleidbaarheid en volledigheid van feiten dienen te worden geborgd.	O	
182.	3.5	Het resultaat van het Vooronderzoek omvat een rapportage en een daarbij behorende digitale Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten.	Het staat nu zo geformuleerd dat het rapport analoog aangeleverd moet worden. Aangeven in het certificatieschema dat het Vooronderzoek een digitale rapportage omvat.	O	
183.	3.5	Het resultaat van het Vooronderzoek omvat een rapportage en een daarbij behorende digitale Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten.	In het certificatieschema staat niets over het opnemen van een inventarisatiekaart of een feitenkaart in het rapport. De stap van de relevante in de bronnen aangetroffen gegevens naar een Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten is groot. Het verwerkings- en analyseproces is daardoor moeilijk te volgen, vooral als er sprake is van een groot onderzoeksgebied of als er veel indicaties van oorlogshandelingen zijn. Een inventarisatiekaart/feitenkaart is een goede "tussenstap" om het uitgevoerde bronnenonderzoek te kunnen controleren.	O	<p>Toevoegen in de eisen. Kijken hoe dat goed in te passen.</p> <p>Paragraaf 3.3.1, tweede alinea is als volgt aangepast: Het bronnenonderzoek resulteert in een gebeurtenissenlijst bestaande uit een chronologische lijst van indicaties en contra-indicaties in het onderzoeksgebied en een gebeurtenissenkaart met daarop de situering van de indicaties en contra-indicaties op een wijze waardoor de positie ten opzichte van het coördinatensysteem van de Rijksdriehoeksmeting (RD) vastgelegd is.</p>

					De gebeurtenissenlijst en - kaart zijn toegevoegd in de opsomming in paragraaf 3.5.
184.	3.5	Aan de opdrachtgevers wordt dan geadviseerd om de / het bureau(s) die dit vooronderzoek c.q. deze vooronderzoek heeft / hebben uitgevoerd en de opdrachtgevers van deze vooronderzoeken hierover te informeren.	Het staat een opdrachtgevers vrij om opnieuw een vooronderzoek te laten opstellen voor een gebied dat al door een andere organisatie is onderzocht. Het is dan niet per se nodig om dan de organisatie in te lichten die het eerdere Vooronderzoek in te lichten. Als er sprake is van een andere opdrachtgever, dan is dit wel wenselijk, zeker als het het Bevoegd Gezag betreft. Deze nuance aanbrengen in het certificatieschema.	O	Bij nader inzien zal deze bepaling in de praktijk niet werken gezien de vele uiteenlopende situaties en omstandigheden. Bovendien is dit primair een afweging die de opdrachtgever moet maken. Besloten is om dit te schrappen.
185.	3.5	De bronverwijzingen van de gebruikte archiefstukken bevatten minimaal de archiefbewaarplaats, naam en nummer van de een collectie of toegang en het inventarisnummer.	De bronverwijzingen van de gebruikte archiefstukken bevatten minimaal de archiefbewaarplaats, naam en nummer van de collectie of toegang en het inventarisnummer.	O	
186.	3.5	Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten	In het certificatieschema ook opnemen dat de opdrachtgever wordt vermeld in de Bodembelastingkaart en dat de Bodembelastingkaart de handtekeningen van de organisatie bevat. Hetzelfde geldt natuurlijk voor een inventarisatiekaart/feitenkaart	DO	Opdrachtgever toevoegen. Handtekening niet toevoegen is niet nodig en ook praktisch niet werkbaar. De organisatie die de kaart heeft opgesteld staat genoemd en over de authenticiteit kan met die

					organisatie contact worden opgenomen.
187.	4.1 blz. 23	<p>Duidelijke</p> <p>“Voorafgaand aan...de opdrachtgever.”</p> <p>Opmerking: Het woord ‘duidelijke’ is vrij interpreteerbaar en heeft geen toegevoegde waarde in de zin. Dezelfde omschrijving als bij Vooronderzoeken voldoet hier.</p>	4.1 blz. 23	O	Schrappen: duidelijke.
188.	4.1 blz. 23	<p>“De organisatie...het vooronderzoek.”</p> <p>Opmerking: Dit wordt toch gedaan in het oriënterend onderzoek?</p> <p>“Indien er een vooronderzoek, risicoanalyse en/of opsporing is uitgevoerd moet er in het vooronderzoek beschreven worden op welke wijze deze informatie is betrokken bij het vooronderzoek.”</p> <p>Deze zin begrijp ik niet. Graag duidelijk omschrijven.</p>	4.1 blz. 23	O	Zie punt 189.

189.	4.1	De organisatie dient bij aanvang van de Risicoanalyse bij de relevante overheden en eventuele andere instanties na te gaan of er in het onderzoeksgebied in het verleden Vooronderzoek, Risicoanalyse en / of Opsporing is uitgevoerd. Indien dat het geval is wordt in de rapportage van het Vooronderzoek beschreven op welke wijze deze informatie is betrokken bij het Vooronderzoek .	De organisatie dient bij aanvang van de Risicoanalyse bij de relevante overheden en eventuele andere instanties na te gaan of er in het onderzoeksgebied in het verleden een Vooronderzoek, Risicoanalyse en / of Opsporing is uitgevoerd. Indien dat het geval is wordt in de rapportage van de Risicoanalyse beschreven op welke wijze deze informatie is betrokken bij de Risicoanalyse .	O	Tekst aanpassen: De organisatie dient bij aanvang van de Risicoanalyse bij de relevante overheden en eventuele andere instanties na te gaan of er in het onderzoeksgebied in het verleden een Vooronderzoek, Risicoanalyse en / of Opsporing is uitgevoerd. Indien dat het geval is wordt in de rapportage van de Risicoanalyse beschreven op welke wijze deze informatie is betrokken bij de Risicoanalyse.
190.	4.1.	De organisatie raadpleegt in ieder geval de VEO bommenkaart	Welke nieuwe informatie levert het raadplegen van de VEO-bommenkaart op? Dit is toch al gebeurd bij het uitvoeren van het Vooronderzoek?	NO	Er kunnen onderzoeken zijn bijgekomen.
191.	4.1	De organisatie raadpleegt in ieder geval Rijkswaterstaat, waterschap en/of provincie indien in het onderzoeksgebied infrastructuur aanwezig is die in het beheer van één of meerdere van deze	Het uitzoeken of er sprake is van infrastructuur van Rijkswaterstaat, waterschap en/of provincie, met name de ondergrondse, vergt een grote inspanning en is een onderzoek op zich. Niet alleen	NO	Zie punt 117.

		organisaties is. Met infrastructuur hierboven wordt bedoeld de fysieke infrastructuur die zowel bovengronds als ondergronds aanwezig kan zijn.	bestaat de kans dat het veel infrastructuur betreft, maar ook is het niet altijd duidelijk wie er bij een provincie of een waterschap benaderd moeten worden met dergelijke vragen. Het opvragen van deze gegevens is een tijdrovende klus en levert vaak weinig op. Bij Rijkswaterstaat is er nu een centraal loket is dit gemakkelijker. Deze eis uit het certificatieschema verwijderen.		
192.	4.2	Ten behoeve van de Risicoanalyse wordt het toekomstig gebruik in beeld gebracht en wordt geïventariseerd en beschreven welke activiteiten en handelingen er op welke wijze in of op de (water)bodem kunnen optreden, inclusief bronverwijzing	De component “verdacht gebied” ontbreekt in de beschrijving. Het gaat in de Risicoanalyse om het toekomstig gebruik in relatie tot het verdachte gebied.	NO	De RA kan ook worden uitgevoerd in een situatie dat geen VOO is uitgevoerd. Daarop is paragraaf 4.3 van toepassing.
193.	4.2 blz. 23	(aanleg/realisatie) “Daarbij wordt...(aanleg/realisatie).” Opmerking: De woorden (aanleg/realisatie) hebben geen toegevoegde waarde in deze zin en zorgen alleen maar voor onduidelijkheid.	4.2 blz. 23	NO	Het onderscheid wordt in de definitie al gemaakt.
194.	4.3	Vaststellen soorten ontplofbare oorlogsresten waarop Risicoanalyse betrekking heeft Indien voor het onderzoeksgebied geen Vooronderzoek conform dit Certificatieschema is uitgevoerd, danwel een uitgevoerd	Dit kan niet juist zijn. Aan de basis van een RA hoort ten aller tijden een VO.	NO	Zie punt 192.

		vooronderzoek niet als gelijkwaardig kan worden beschouwd, geldt als scope van de Risicoanalyse dat alle hoofdsoorten en subsoorten ontplofbare oorlogsresten aanwezig kunnen zijn.	Nu gaan we dus uit van verdacht op KKM t/m V2, verdachte locaties verkleinen a.d.h. van naoorlogse bodem ontwikkelingen, overige verdacht vanaf maaiveld op KKM t/m V2. Geeft dit geen onnodig hoge kosten in de uitvoering.		
195.	4.3. p. 24	‘Indien voor het onderzoeksgebied geen Vooronderzoek conform dit Certificatieschema is uitgevoerd, danwel een uitgevoerd vooronderzoek niet als gelijkwaardig kan worden beschouwd, geldt als scope van de Risicoanalyse dat alle hoofdsoorten en subsoorten ontplofbare oorlogsresten aanwezig kunnen zijn.’	Is dit wel een proportionele benadering. Is het dan niet verstandiger om aan te geven dat zonder deugdelijk VO geen RA kan worden uitgevoerd?	NO	De onderzoekroute (dus wel of niet eerst een VOO) is een afweging die de opdrachtgever maakt, op basis van advies van deskundige bedrijven. Bijvoorbeeld bij een klein gebied met een specifiek toekomstig gebruik kan er voor worden gekozen om direct de RA te doen waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijke aanwezigheid van alle hoofdgroepen. Dat is efficiënter dan eerst een vooronderzoek. Er kan afhankelijk van de omstandigheden ook worden gekozen voor direct opsporen (detectie).
196.	4.3 blz. 24	Een verificatie “Indien een...zaken aangevuld.” Opmerking:	4.3 blz. 24	NO	

		Een verificatie conform?			
197.	4.3 blz. 24	<p>Ongelijkwaardig onderzoek</p> <p>“Indien voor...kunnen zijn.”</p> <p>Opmerking: Deze en vorige alinea spreken elkaar tegen. In de vorige alinea wordt gezegd dat wanneer er sprake is van een ongelijkwaardig onderzoek, de ontbrekende zaken worden aangevuld, waardoor er uiteindelijk een gelijkwaardig onderzoek beschikbaar is. Hier wordt gezegd dat wanneer er sprake is van een ongelijkwaardig/geen onderzoek, de scope van de risicoanalyse gewijzigd wordt. Is het uitvoeren van een vooronderzoek nu niet meer nodig? En het aanvullen van een vooronderzoek dat niet gelijkwaardig is hoeft nu ook niet meer?</p> <p>Subsoorten ontplofbare oorlogsresten worden hier voor het eerst benoemd. Deze term wordt eerder nooit benoemd en/of uitgelegd.</p>	4.3 blz. 24	O	<p>Tekst verduidelijken als volgt (in passen in tekst):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een volledig Vooronderzoek cf. Certificatieschema beschikbaar: scope van de Risicoanalyse de op basis daarvan mogelijk aanwezige hoofdsoorten, subsoorten, verschijningsvorm en aantal ontplofbare oorlogsresten binnen het verdachte gebied. - Er is geen vooronderzoek: geldt als scope van de Risicoanalyse dat alle hoofdsoorten en subsoorten ontplofbare oorlogsresten aanwezig kunnen zijn. - Er is een Vooronderzoek dat niet volledig is: situatie 1 of 2 toepassen.
198.	4.3	<p>“Indien een Vooronderzoek beschikbaar is dat niet is uitgevoerd conform de eisen in dit Certificatieschema, wordt op basis</p>	Deze alinea dusdanig omschrijven dat een aanpassing alleen noodzakelijk is wanneer een WSCS-OCE vooronderzoek	DO	Zie punt 197 en punt 44.

		<p>van een verificatie beoordeeld of er sprake is van een gelijkwaardig onderzoek, en zo niet, dan worden de ontbrekende zaken aangevuld.”. Heel leuk, maar als onze opdrachtgever niet akkoord gaat met een aanvulling van de ontbrekende zaken? Daarnaast wordt een VO van derden vaak als PDF aangeleverd en wordt onderliggende informatie niet ter beschikking gesteld. Daarnaast hadden wij (als branche) volgens mij afgesproken dat alle huidige WSCS-OCE vooronderzoek als “correct” zouden worden beoordeeld om te voorkomen dat al deze rapporten opnieuw moeten worden geupgrade en wij als branche nogal ongeloofwaardig gaan overkomen. Met deze zin gaan we WSCS-OCE rapporten wederom aanpassen met onnodige kosten tot gevolg.</p>	<p>niet voldoet aan de toenmalige eisen en een “nieuw” vooronderzoek niet voldoet aan de eisen uit het OCSPC-VerROO certificaat.</p>		
199.	4.3	<p>Indien voor het onderzoeksgebied een Vooronderzoek conform dit Certificatieschema is uitgevoerd, geldt als scope van de Risicoanalyse de op basis daarvan mogelijk aanwezige hoofdsoorten, subsoorten, verschijningsvorm en aantal ontplofbare</p>	<p>Wat als het aantal was uitgesloten uit het vooronderzoek?</p>		<p>Aantal verval. Zie punt 116.</p>

		oorlogsresten binnen het verdachte gebied.			
200.	4.3	Indien een Vooronderzoek .... Ontbrekende zaken aangegeven. Indien voor het ... aanwezig kunnen zijn.	Deze twee delen beschrijven dezelfde situatie, namelijk dat er geen Vooronderzoek beschikbaar is dat voldoet aan het certificatieschema of er een gelijkwaardig onderzoek beschikbaar is. Vermoedelijk worden andere scenario's bedoeld. Dit beter omschrijven in het certificatieschema.	DO	Zie punt 197.
201	4.3	Indien een Vooronderzoek .... Ontbrekende zaken aangegeven. Indien voor het ... aanwezig kunnen zijn.	Het product dat hieruit voortkomt is een algemene Risicoanalyse waar een opdrachtgever weinig mee zal kunnen omdat de scope veel te breed is. Als er geen Vooronderzoek conform certificatieschema beschikbaar is en geen gelijkwaardig onderzoek, dan zou deze eerst moeten worden uitgevoerd. Dit in het belang van de opdrachtgever. Dit opnemen in het certificatieschema.	NO	De RA wordt juist uitgevoerd voor het specifieke toekomstige gebruik, zie paragraaf 4.2.
202	4.4	Atlas Leefomgeving	In deze bron staan nauwelijks relevante gegevens.risicokaart.nl is een betere bron?	O	Aanpassen in www.risicokaart.nl , kaartlaag "Kwetsbare objecten".
203	4.4	Grondwaterpeil en (water)bodemsoort en in geval van waterbodem de waterdiepte, sliblaagdiepte, <u>getijde en stroomrichting en -snelheid</u> ;	Het uitzoeken van de getijde en stroomrichting en -snelheid doet vermoeden dat er ook iets gedaan moet worden met deze informatie (want waarom zou je het naders uitzoeken). Wat kan er met deze gegevens gedaan	O	De aspecten "getijde en stroomrichting en -snelheid" zijn niet relevant voor RA. Mogelijk is dit wel aan de orde in het VOO voor bijvoorbeeld de mogelijke verplaatsing van

			worden? Gaan we dan beweren dan een maand na het baggeren het weer verdacht kan zijn?		Ontploffbare oorlogsresten in het stroomgebied.
204	4.4	“Daarbij wordt in ieder geval gekeken naar”	Wijzigen in “Daarbij wordt minimaal gekeken naar”	NO	
205	4.4	Wat als deze gegevens niet beschikbaar zijn of niet door de opdrachtgever ter beschikking (kunnen) worden gesteld?	Onder de opsomming opnemen: “ Indien de informatie niet beschikbaar is, dient dit in de rapportage te worden opgenomen.”	NO	De informatie dient beschikbaar te zijn voor het uitvoeren van de RA. De vereiste mate van detail is aan de onderzoeker.
206	4.4	Grammaticale aanpassing: 5. huidig gebruik	5. huidig gebruik.	O	
207	4.4	De term “Atlas Leefomgeving” staat weergegeven in de opsomming. Wanneer de website niet meer beschikbaar is of een naamswijziging ondergaat, zou de regelgeving niet meer voldoen.	De term “Atlas Leefomgeving” weglaten uit de opsomming of aanpassen in “Atlas Leefomgeving of gelijkwaardige websites en/of documenten”.	O	Zie punt 202
208	§ 4.4 pt 4	Deze formulering geeft ruimte om na een vooronderzoek 1940-1945 alle naoorlogse ontwikkelingen in de Risicoanalyse te behandelen.	Géén scheiding: vooronderzoek 1940-1945 en vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen, hanteren. Projectgebonden naoorlogse ontwikkelingen standaard behandelen in de Risicoanalyse.	NO	Zie punt 1.
209	§ 4.6	Gevaarsfactoren, veroudering.	Gevaarsfactoren worden gevormd door de constructie van de munitie/ontstekingsinrichting of de vulling daarvan. Veroudering is een gevolg van	NO	Veroudering (tijd) is wel een gevaarsfactor. Of dat leidt tot verhoging of verlaging van het risico is onderdeel van de RA.

			tijd en een andere factor en kan zelfs er toe leiden dat andere gevaarsfactoren worden verminderd (b.v. flegmatisering) hoort thuis op een nadere plaats.		
210	4.7	Tabel 4.8.1: parameters uitwerkingsfactoren.	Er zijn geen vastgestelde (onderbouwde) parameters voor schokgolf, luchtdrukwerking of hitte/brand/rook. Hoe moeten deze worden vastgesteld, en vooral voorkomen dat hier zeer uiteenlopende parameters worden gebruikt.	O	Aansluiten bij VS 9-861 (wordt LAND-ENG-EODD-01). Aan EODD vragen om het document voor dat doeleinde beschikbaar te stellen.
211	4.8	Semi-kwantitatieve inschatting te komen van de gevolgen (economisch en personen / levende have)	Wat wordt bedoeld met semi-kwantitatief? Zijn er modellen om dit te berekenen? Het berekenen van dergelijke schade is een taak van verzekeringsmaatschappijen en niet van organisaties die Risicoanalyses uitvoeren. Deze eis verwijderen uit het certificatieschema.	O	Laten vervallen. Dit is niet perse nodig voor een RA. De opdrachtgever kan hier projectspecifiek om vragen.
212	4.8	Van de mogelijke conclusies wordt een globale beschouwing gegeven van kosten, tijd, praktische haalbaarheid en de restrisico's	Voor opsporingsbedrijven is dit mogelijk. Voor adviesbureaus is het vrijwel niet mogelijk om een dergelijke beschouwing te geven. Dit verwijderen uit het certificatieschema, of opnemen dat dit gebeurt in overleg met de opdrachtgever.	O	Tekst schrappen.
213	4.8	Een kopie van de rapportage wordt in geval van conclusies I, II en III door de organisatie verplicht naar de	Bij conclusies IV en V hoeft de rapportage niet naar de gemeente(n) gestuurd te worden. Wat is de achterliggende reden? Zou een dergelijk	O	. Bepaling is geschrapt. Aan 4.9 is toegevoegd:

		gemeente(n) gestuurd waarop de uitwerkingsfactoren betrekking hebben.	rapport dan niet altijd naar een gemeente gestuurd moeten worden?		In de rapportage wordt de dringende aanbeveling aan de opdrachtgever gedaan om voor het realiseren van het toekomstige gebruik (en de uitvoering van de daarvoor benodigde werkzaamheden) contact te leggen met de gemeente(n) binnen het Risicogebied uitwerkingsfactoren, als bevoegd gezag voor de openbare orde en veiligheid.
214	4.8	Een kopie van de rapportage wordt in geval van conclusies I, II en III door de organisatie verplicht naar de gemeente(n) gestuurd waarop de uitwerkingsfactoren betrekking hebben.	In het certificatieschema wordt de verplichting bij de organisatie gelegd, maar het is veel logischer dat de opdrachtgever dit doet. In overleg met de opdrachtgever kan de organisatie het rapport alsnog naar de gemeente sturen.	O	Zie punt 213.
215	§ 4.8	Er is een verplichting opgenomen om een kopie van de rapportage in geval van conclusie I,II en III door de organisatie naar de gemeente te versturen. Waarom is dit bij conclusie IV en V niet het geval? De risico's worden hier onderbouwd hoger ingeschat, het is goed dat de gemeente (openbare orde en veiligheid) hiervan op de hoogte is.	Verplichting opnemen om zowel een uitgevoerde Vooronderzoek als Risicoanalyse te verstrekken aan de betreffende gemeente(n)	DO	Zie punt 213.

216	4.8 blz. 26	Op basis de... Opmerking: Typefout. Invoegen 'van'	Op basis van de voorgaande stappen...	O	
217	4.8 blz. 26	(aanleg/realisatie) Opmerking: De woorden (aanleg/realisatie) hebben geen toegevoegde waarde in deze zin en zorgen alleen maar voor onduidelijkheid.	De kans dat ontplofbare oorlogsresten tot uitwerking komen ten gevolge van activiteiten/handelingen in het kader van het toekomstige gebruik.	NO	Dit is al onderdeel van de definitie.
218	4.8 blz. 26	Beoordeling van risico's: Opmerking: Doorvoeren van de wijziging met betrekking tot de term 'toekomstig gebruik' zoals in eerdere Opmerking benoemd: Gebruik conform bestemmingsplan: De bestemming van de (water)bodem van het onderzoeksgebied risicoanalyse, zoals dit omschreven staat in het bestemmingsplan.	Op basis van de voorgaande stappen worden de risico's beoordeeld, met onderscheid in: 1. De kans dat ontplofbare oorlogsresten tot uitwerking komen ten gevolge van het toekomstig gebruik conform bestemmingsplan. 2. De kans dat ontplofbare oorlogsresten tot uitwerking komen ten gevolge van de aanleg/realisatie om het gebruik conform bestemmingsplan mogelijk te maken.	NO	Zie punt 54.

		<p>Aanleg/realisatie: De (water)bodemroerende activiteiten/handelingen die worden uitgevoerd om het gebruik conform bestemmingsplan mogelijk te maken.)</p> <p>Conclusies verwijderen uit het document. Dit hoort niet thuis in een procesomschrijving.</p> <p>Conclusie I t/m V herzien en omschrijven in het handboek dat wordt geschreven door de werkgroep SIVOON.</p> <p>(ondergrondse en bovengrondse explosies)</p>	<p>3. De uitwerkingsfactoren ten gevolge daarvan.</p> <p>Door de organisatie wordt een procedure opgesteld voor de uitvoering van de risicobeoordeling op onderstaande wijze. Deze procedure bevat tevens een methode om tot een semi-kwantitatieve inschatting te komen van de gevolgen en de inschatting van de waarschijnlijkheid van het optreden van de uitwerkingsfactoren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt beoordeeld of ten gevolge van de bestemming van de (water)bodem van het onderzoeksgebied risicoanalyse, zoals dit omschreven staat in het bestemmingsplan een uitwerking van de (vermoede) ontplofbare oorlogsresten wordt verwacht. • Er wordt beoordeeld of ten gevolge van de (water)bodemroerende activiteiten/handelingen die worden uitgevoerd om het gebruik conform bestemmingsplan mogelijk te maken een uitwerking van de mogelijk 	<p>NO</p> <p>DO</p>	<p>De conclusies normeren de uitkomst en dat geeft noodzakelijke orde, net als bij het VOO in verdacht en onverdacht.</p> <p>Conclusies zijn geëvalueerd en herzien.</p> <p>Tekst aanpassen (direct onder 4.8): Op basis de voorgaande stappen worden de risico's beoordeeld, met onderscheid in:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de kans dat ontplofbare oorlogsresten ongewenst tot uitwerking komen ten gevolge van ~~activiteiten/handelingen in het kader van (de aanleg / realisatie) van~~ het toekomstige gebruik; 2. de uitwerkingsfactoren ten
--	--	---	--	---------------------	---

		<p>Opmerking: 'Ondergrondse en bovengrondse explosies' hoeft niet benoemd te worden, aangezien de term 'uitwerkingsfactoren' dit al dekt.</p> <p>Opmerking: 'De mogelijke economische gevolgen' vervangen door 'materiele schade'. Het is niet mogelijk om een complete inschatting van de mogelijke economische gevolgen te doen, aangezien hier geen zicht op is. Materiele schade kan wel ingeschat worden.</p>	<p>aanwezige ontplofbare oorlogsresten wordt verwacht. Zo niet, dan is een verdere risicobeoordeling niet nodig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien uitwerking van de mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten door de invloedsfactoren die optreden ten gevolge van het gebruik conform bestemmingsplan en/of de aanleg/realisatie wordt verwacht, vindt een vervolgbeoordeling plaats. Aan de hand van de geïnventariseerde invloedsfactoren en gevaarsfactoren wordt de waarschijnlijkheid dat ontplofbare oorlogsresten tot uitwerking komt / komen ingeschat. • De ten gevolge daarvan verwachte uitwerkingsfactoren worden vervolgens beschreven, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de mogelijke materiele schade en de mogelijke gevolgen voor personen en levende have (letsel / slachtoffers). <p>Een kopie van de rapportage wordt door de organisatie verplicht naar het bevoegd gezag Openbare Orde en Veiligheid van</p>	<p>gevolge daarvan (~~ondergrondse en bovengrondse explosies~~).</p> <p>Door de organisatie wordt een procedure opgesteld voor de uitvoering van de risicobeoordeling op onderstaande wijze. Deze procedure bevat tevens een methode om tot een semi-kwantitatieve inschatting te komen van de gevolgen (~~economisch en personen-/levende have~~) en de inschatting van de waarschijnlijkheid van het optreden van de uitwerkingsfactoren.</p> <p>Tekst aanpassen 3^e bullet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ten gevolge daarvan verwachte uitwerkingsfactoren worden vervolgens beschreven, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de
--	--	--	---	---

			de gemeente(n) gestuurd, waarop de uitwerkingsfactoren betrekking hebben.		~~mogelijke economische gevolgen~~ materiele schade en de mogelijke gevolgen voor personen en levende have (letsel / slachtoffers).
219	4.8 blz. 27	<p>Aanvaardbaar en verantwoordelijke instanties</p> <p>“Bij conclusie...aanvaardbaar is.”</p> <p>Opmerking: Wordt er hierbij per betrokken instantie bekeken wat aanvaardbaar is? Hierin komen dan verschillen.</p> <p>Wie zijn hier de verantwoordelijke instanties?</p>		A	Zie punt 213.
220	4.8	<p>Grammaticale aanpassing: Op basis de voorgaande stappen worden de risico's beoordeeld, met onderscheid in:</p>	Op basis van de voorgaande stappen worden de risico's beoordeeld, met onderscheid in:	O	
221	4.8	<p>Grammaticale aanpassing: In geval conclusie I, II en III van toepassing is, wordt aan de opdrachtgever de dringende aanbeveling</p>	In geval conclusie I, II en III van toepassing is, wordt aan de opdrachtgever de dringende aanbeveling gedaan om bij het realiseren van het	A	Zie punt 213.

		gedaan om bij de realiseren van het toekomstige gebruik (en de uitvoering van de daarvoor benodigde werkzaamheden) eerst contact te leggen met de gemeente(n) als bevoegd gezag voor de openbare orde en veiligheid, waar de uitwerkingsfactoren op betrekking hebben. Deze aanbeveling wordt opgenomen in de rapportage.	toekomstige gebruik (en de uitvoering van de daarvoor benodigde werkzaamheden) eerst contact te leggen met de gemeente(n) als bevoegd gezag voor de openbare orde en veiligheid, waar de uitwerkingsfactoren op betrekking hebben. Deze aanbeveling wordt opgenomen in de rapportage.		
222	4.8	Bij conclusie II geldt bovendien dat de betrokken en verantwoordelijke instanties bepalen wat aanvaardbaar is.	<i>Risico's aanvaarden is ons inziens niet iets waar het SZW zomaar mee akkoord zal gaan.</i>	A	Zie punt 213.
223	4.8	Een kopie van de rapportage wordt in geval van conclusie I, II en III door de organisatie verplicht naar de gemeente(n) gestuurd waarop de uitwerkingsfactoren betrekking hebben.	Weglaten.	DO	In alle gevallen in rapport de aanbeveling opnemen aan de opdrachtgever om het rapport aan de gemeente te overleggen.
224	Tabel 4.8.1	Wij mogen aan nemen dat door de VOMES voor elk van deze uitwerkingsfactoren (m.u.v. scherfwerking, want dit is door TNO bepaald) de gegevens per kaliber/subsoort wordt aangeleverd? Hier zijn verder geen gegevens van, waardoor dit straks een 'gevecht' wordt tussen de betrokken partijen.	Aanleveren gegevens omtrent de uitwerkingsfactoren.	DO	Zie punt 210.
225	4.8	Mogelijke maatregelen van de uitwerkingseffecten dient te worden beschreven inclusief een globale indicatie	Tekst dusdanig aanpassen dat de globale kosten en tijdsindicatie hoeft te worden	A	Zie punt 213.

		van kosten en tijd. Indien het een aanpassing van civieltechnische werkzaamheden betreft kan dit niet door ons worden ingeschat. Dit betreft alleen maatregelen t.b.v. de OO	omschreven alleen aangaande de werkzaamheden t.b.v. de OO.		
226	4.8, conclusie II	Wat is aanvaardbaar?	Duidelijk omschrijven wat aanvaardbaar is. Aanvaardbaar is m.i. dat bij uitwerking geen personen gewond kunnen raken of kunnen worden gedood.	A	Zie punt 213 en 222.
227	4.8	“Van de mogelijke conclusies wordt een globale beschouwing gegeven van kosten, tijd, praktische haalbaarheid en de restrisico’s. Conclusie V (opsporen) wordt altijd beschouwd.” Waarom moeten de kosten voor opsporing worden beschouwd? Hiervoor kunnen offertes worden opgevraagd bij diverse opsporingsbedrijven.	“Conclusie V (opsporen) wordt altijd beschouwd.” verwijderen	DO	Zie punt 213. Daarbij vasthouden aan het altijd beschouwen van de conclusie opsporen omdat dit beleidsmatig de ideale situatie is en het probleem definitief en voor altijd oplost. Daarom is het relevant om deze informatie aan de opdrachtgevers / initiatiefnemer van toekomstige activiteiten mee te geven. Deze reden ook duiden in de eis. In de herformulering conclusie V aanpassen, want dat is meer dan alleen opsporing.

228	4.8	“Van de mogelijke conclusies wordt een globale beschouwing gegeven van kosten, tijd, praktische haalbaarheid en de restrisico’s. Conclusie V (opsporen) wordt altijd beschouwd.” Wat zijn aanvaardbare risico’s?	<i>Er moet worden aangegeven wat aanvaardbare risico’s zijn. Doordat deze door niemand worden aangegeven bestaat de kans dat adviesbureau’s, OOO-bedrijven en opdrachtgevers onnodig hoge risico’s gaan nemen om alleen maar de kosten te drukken zonder dat deze kunnen worden getoetst. Wie bepaalt nu wat wel of niet een aanvaardbaar restrisico is?</i>	A	Zie punt 213 en 222.
229	4.8	Bij conclusie II geldt dat de betrokken en verantwoordelijke instanties bepalen wat aanvaardbaar is. Wie zijn dat?	Toelichten wie de betrokken en verantwoordelijke instanties zijn.	A	Zie punt 213.
230	4.8	Een kopie van de rapportage wordt in geval van conclusie I, II en III door de organisatie verplicht naar de gemeente(n) gestuurd waarop de uitwerkingsfactoren betrekking hebben. <u>Waarom bij conclusie IV en V niet?</u>	In alle gevallen een kopie van de rapportage naar het bevoegd gezag sturen.	A	Zie punt 213.
231	§ 4.8.1	Uitwerkingsfactoren bij een detonatie/ deflagratie zijn scherfwerking, schokgolf, luchtdrukwerking en hitte/brand/rook. Als we kraterwerking, gaszak en bubble jet gaan vermelden waarom dan ook niet instortingsgevaar, rondvliegende glasscherven etc.	Beschrijving houden bij basis waardes en niet allerlei nieuwe uitwerkingsfactoren toevoegen.	DO	Zie punt 210, aansluiten bij VS 9-861.
232	4.8.1	Tabel parameters uitwerkingsfactoren	Voor niet alle uitwerkingsfactoren zijn gegevens bekend. Deze kunnen dus ook		Zie punt 210.

			niet worden opgenomen in de Risicoanalyse.		
233	4.9	De kaart bevat ten minste...	In het certificatieschema ook opnemen dat de opdrachtgever wordt vermeld in de kaart en dat de kaart de handtekeningen van de organisatie bevat. Hetzelfde geldt natuurlijk voor een inventarisatiekaart/feitenkaart	NO	Zie punt 186
234	4.9	In het projectdossier wordt geregistreerd op welke wijze de gemeente(n) waarbinnen het gebied dat onderwerp is van de Risicoanalyse is gelegen bij risicoanalyse is / zijn betrokken en op welke wijze deze is / zijn geïnformeerd over de resultaten van de Risicoanalyse. Aan het projectdossier...	Deze eis in het certificatieschema weghalen. Het heeft geen toegevoegde waarde om dit door de organisatie te laten uitvoeren.	NO	Belangrijk is om deze gegevens te documenteren.
235	4.9	Op de Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten wordt het verdachte gebied (horizontaal) binnen het onderzoeksgebied weergegeven, gespecificeerd naar hoofdsort ontplofbare oorlogsresten.	Staat deze zin hier goed?	O	Zie punt 237.
236	4.9	De kaart bevat ten minste...	In het certificatieschema ook opnemen dat de opdrachtgever wordt vermeld in de kaart en dat de kaart de handtekeningen van de organisatie bevat. Hetzelfde geldt natuurlijk voor een inventarisatiekaart/feitenkaart	DO	Zie punt 186.

237	4.9	Op de Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten wordt het verdachte gebied (horizontaal) binnen het onderzoeksgebied weergegeven, gespecificeerd naar hoofdsort ontplofbare oorlogsresten.	<i>Het lijkt mij van wezenlijk belang om, waar mogelijk, ook de verticale afbakening aan te geven op de Bodembelastingkaart van de Risicoanalyse. Je geeft tenslotte advies over werkzaamheden die in de bodem gaan plaatsvinden waarbij je door het raadplegen van verschillende bronnen en door het zoeken van contra-indicaties probeert om het verdachte gebied in zowel horizontale, als verticale zin te verkleinen.</i>	O	<p>Tekst aanpassen: Op de ~~Bodembelastingkaart~~ Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten wordt het ~~verdachte gebied (horizontaal)~~ binnen het onderzoeksgebied risicogebied weergegeven, gespecificeerd naar hoofdsort ontplofbare oorlogsresten. Risicogebied invloedsfactoren en Risicogebied uitwerkingsfactoren.</p> <p>Op de kaart ~~van het gebied dat onderwerp is van de~~ Risicoanalyse wordt het ~~c.q.~~ worden verder de van toepassing zijnde conclusie / conclusies zoals bedoeld in paragraaf 4.9 weergegeven. ~~Indien aan de orde gebeurt dat per deelproject.~~</p>
238	4.9	Op de Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten wordt het verdachte gebied (horizontaal) binnen het onderzoeksgebied weergegeven,	Er is niet duidelijk welke BBK wordt bedoeld. Graag de tekst wijzigen in: "Op de Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten (uit het vooronderzoek)	O	Zie punt 237.

		gespecificeerd naar hoofdsort ontplofbare oorlogsresten.	wordt het verdachte gebied (horizontaal) binnen het onderzoeksgebied weergegeven, gespecificeerd naar hoofdsort ontplofbare oorlogsresten.”		
239	4.9	Grammaticale aanpassing: Een bevoegd lid van het management van de organisatie, dienen in te stemmen met de inhoud van het rapport.	Een bevoegd lid van het management van de organisatie, dient in te stemmen met de inhoud van het rapport.	O	
240	5.2	Tabel expertises	In de tabel bij Vooronderzoek ook civiele techniek als expertise toevoegen. Dit is nuttig voor de Vooronderzoeken naoorlogse ontwikkelingen.	O	Tabel in paragraaf 5.2.1 wordt aangepast (kruisje ook bij vooronderzoek).
241	5.2	CE-deskundigheid i.r.t. R-A ????	Een norm waarop de CE-deskundigheid en is gebaseerd op aantoonbare kennis & ervaring m.b.t. uitwerkingsverschijnselen van CE.	NO	De deskundigheidseisen zijn gebaseerd op de beschikbaarheid en betrokkenheid van de onderscheiden expertises bij Vooronderzoek en Risicoanalyse. Voor het kennisdomein ontplofbare oorlogsresten (waaronder ook wordt verstaan kennis met de uitwerkingsfactoren) wordt aangesloten bij het kennis niveau van de Senior.
242	5.2	CE-deskundigheid i.r.t. R-A ????	Een norm waarop de CE-deskundigheid en is gebaseerd op aantoonbare kennis & ervaring m.b.t. uitwerkingsverschijnselen van CE.	NO	Zie punt 241.

243	5.2, laatste alinea pagina 29	Hierin wordt aangegeven dat op projectniveau in de contractvorming wordt vastgesteld of de beschikbare personen voldoen aan de specifieke deskundigheid. Maar dit certificaat vereist toch dat wij als organisatie voldoen aan deze eisen? Waarom moet dit dan nog in de contractvorm worden vastgelegd. M.i. is het voldoende dat in de rapportage staat wie er betrokken zijn bij het project.	Alinea verwijderen	O	Tekst aanpassen in: Op projectniveau dient te ~~in de contractvorming, en zo nodig tussentijds, te worden vastgesteld of~~ geborgd dat de binnen de organisatie beschikbare personen over voldoende (specifieke) deskundigheid beschikken voor het uitvoeren van het onderzoek en de vereiste deskundigen ook daadwerkelijk bij de uitvoering betrokken zijn. ~~Indien aanvullende deskundigheid nodig is, wordt geborgd dat deze deskundigheid beschikbaar is en ook daadwerkelijk ingezet wordt.~~
244	§ 5.2 tabel 5.2.1	Bij een vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen wordt de "civiele techniek" niet als expertise gesteld. Dit is incorrect. Om de naoorlogse ontwikkelingen in kaart te brengen is veelal kennis nodig van reeds uitgevoerde civieltechnische werkzaamheden en de daarbij horende omvang van de grondroeringen.	Het (nauwkeurig) in kaart brengen van naoorlogse roeringen binnen de projectgrenzen onderbrengen in de Risicoanalyse.	O	Deze deskundigheid is inderdaad ook vereist, zeker voor het Vooronderzoek na-conflictperiode. Dus vinkje toevoegen.
245	5.2.1	De CKI beoordeeld	De CKI beoordeelt	NO	Hoofdstuk 5 bevat geen paragraaf 5.2.1.
246	6.2 blz. 30	Certificatie-instelling	Het CKI informeert de organisatie over de resultaten en op basis daarvan worden	O	CKI vervangen voor CI.

		<p>"De certificatie-instelling...2 beoordeling."</p> <p>Opmerking: Er wordt continu gesproken over het CKI en hier gaat het ineens om 'de certificatie-instelling'. Waarom wordt hier niet gewoon CKI benoemd?</p>	afspraken gemaakt over de fase 2 beoordeling.		
247	6.4	Grammaticale aanpassing: Tijdens de certificatieperiode wordt door de certificerende instelling een beoordelingsprogramma uitgevoerd dat bestaat uit het jaarlijks beoordelen van de doeltreffendheid en juiste toepassing van het kwaliteitssysteem. De tijdsbesteding hiervoor is opgenomen in paragraaf 6.7	Tijdens de certificatieperiode wordt door de certificerende instelling een beoordelingsprogramma uitgevoerd dat bestaat uit het jaarlijks beoordelen van de doeltreffendheid en juiste toepassing van het kwaliteitssysteem. De tijdsbesteding hiervoor is opgenomen in paragraaf 6.7.	O	
248	6.4, p. 31		6.4 Bij Periodieke beoordelingen derde regel '.' tussen 'paragraaf 6.7' en de 'De eerste'.	O	Tekstueel.
249	6.4, p. 32		A-afwijkingen en B-afwijkingen met koppeltekens	O	
250	6.5, p. 32		Bij Periodieke beoordeling projectdossiers 'De CKI beoordeelt' (dus geen d)		
251	6.5	Grammaticale aanpassing: De CKI beoordeelt projectdossiers conform de tijdsbesteding en uitgangspunten in paragraaf 6.7.	De CKI beoordeelt projectdossiers conform de tijdsbesteding en uitgangspunten in paragraaf 6.7.	O	

252	6.5 (moet zijn bijlage 1).	Literatuurlijst is nu gericht op de meidagen 1940, terwijl de bevrijdingsperiode 1944-1945 volledig ontbreekt.	Literatuurlijst aanvullen met werken over de bevrijdingsperiode en luchtoorlog.	O	Zie punt 121.
253	6.7, p. 32		Tweede regel onderaan de bladzijde: spatie te veel tussen 'de' en 'daarin'	O	
254	7.4, p. 35		Bij Klachten over het gecertificeerde bedrijf: 'Indien de CKI klachten van derden, zoals een opdrachtgever, ontvangt over het niet [?] voldoen aan dit schema (...)'	O	
255	Hfdst 4, 6 & 7	Niet beoordeeld		NO	
256	Hfdst 4, 6 & 7	Niet beoordeeld		NO	
257	Bijlage 1, 2 & 4	Niet beoordeeld		NO	
258	Bijlage 1, 2 & 4	Niet beoordeeld		NO	
Behandeling heeft tot hier plaatsgevonden. Zie verder vanaf punt 296.					
259	B.1.1	Explosieven Opruimingsdienst Defensie wordt afgekort met EOD terwijl in de CS-OOO en WSCS-OCE de afkorting EODD wordt gehanteerd.	Uniforme afkorting binnen de branche is wenselijk, dus: EODD. Hiernaast wordt tevens de afkorting CE nog gebruikt onder de tekst van de EODD. Dit veranderen naar de nieuwe term OO.		
260	B.1.1	Gebruik bron Kadaster voor het inventariseren van naoorlogse ruimtelijke ontwikkelingen is niet noodzakelijk in het vooronderzoek 1940-1945. Dus niet per definitie een verplichting.	Geen onderscheid maken tussen vooronderzoek 1940-1945 en vooronderzoek naoorlogse ontwikkelingen.		
261	B.1.1	Grammaticale aanpassing: De organisatie raadpleegt de collectie "Binnenlandse Zaken" (toegangsnummer 2.04.53.15) waarin de berichten van	De organisatie raadpleegt de collectie "Binnenlandse Zaken" (toegangsnummer 2.04.53.15) waarin de berichten van gemeenten aan de Rijksinspectie		

		gemeenten aan de Rijksinspectie Luchtbescherming te Den Haag in de periode 1940-1943 zijn ontsloten.	Luchtbescherming te Den Haag in de periode 1940-1943 zijn ontsloten.		
262	B.1.1	Grammaticale aanpassing: Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)	Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)		
263	B.1.1	Grammaticale aanpassing: Bij het raadplegen van het archief van de EOD	Bij het raadplegen van het archief van de EODD		
264	B.1.1	Grammaticale aanpassing: Hierbij dient de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945 in ogenschouw te worden genomen en dient onderzoek te worden verricht in relevante stukken van ten minste de volgende vier onderdelen van de RAF:	Hierbij dient de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945 in ogenschouw te worden genomen en dient onderzoek te worden verricht in relevante stukken van de RAF, afhankelijk van de aard van het bombardement, kan worden gekozen uit:		
265	Bijlage B1, luchtfotocollecties	Tweede alinea: Er dienen luchtfoto's..... Ik neem aan dat 1 luchtfoto voor en 1 na een gebeurtenis voldoende is	“...dienen luchtfoto's...” wijzigen in “...dient een luchtfoto...”		
266	Bijlage B1, luchtfotocollecties	Er staat niet omschreven wat een relevante gebeurtenis is. Relevant is m.i. wanneer er voldoende aanleiding is om tot een afbakening van een verdacht gebied te kunnen komen. Als voorbeeld: een beschieting van een object door een tank is een gebeurtenis, maar hoogstwaarschijnlijk niet waarneembaar op een luchtfoto. Daarnaast heeft de aankoop van een luchtfoto van vòòr de gebeurtenis enkel bij bombardementen of vliegtuigcrashes meerwaarde.	De zin “Er dienen luchtfoto's te worden gebruikt van zo kort mogelijk vóór de gebeurtenis, en van zo kort mogelijk ná de relevante gebeurtenis (mits van voldoende kwaliteit voor interpretatie op oorlogsschade).” aanpassen naar: “Er dient een luchtfoto te worden gebruikt van zo kort mogelijk ná een relevante gebeurtenis (mits de luchtfoto van voldoende kwaliteit is voor interpretatie op oorlogsschade en de relevante		

			gebeurtenis waarneembaar wordt geacht op de luchtfoto). Uitzondering hierop zijn vliegtuigcrashes en bombardementen. Door de aankoop van meerdere luchtfoto's dient te worden getracht te achterhalen op welke datum de gebeurtenis heeft plaats gevonden."		
267	Bijlage B1, luchtfotocollecties	Er wordt gesproken over oorlogshandelingen en gebeurtenissen. Graag eenduidige omschrijvingen gebruiken.	Of oorlogshandelingen wijzigen in gebeurtenissen of gebeurtenissen wijzigen in oorlogshandelingen.		
268	B.1.1	The National Archives te Londen geldt als een aanvullende bron met betrekking tot onderzoek naar geallieerde artilleriebeschietingen in de periode vanaf september 1944. Wanneer uit overige bronnen indicaties zijn gebleken dat het onderzoeksgebied in deze periode is getroffen door geallieerde artilleriebeschietingen, dienen de War Diaries van de relevante geallieerde eenheden te worden geraadpleegd om detailinformatie aangaande deze beschietingen te verzamelen.	The National Archives te Londen geldt als een aanvullende bron met betrekking tot onderzoek naar geallieerde artillerie, mortier en grond-grond raketbeschietingen in de periode vanaf september 1944. Wanneer uit overige bronnen indicaties zijn gebleken dat het onderzoeksgebied in deze periode is getroffen door geallieerde beschietingen, dienen de War Diaries van de relevante geallieerde eenheden te worden geraadpleegd om detailinformatie aangaande deze beschietingen te verzamelen.		
269	B.1.1	Omschrijving van de stukken uit het gemeentearchief is te algemeen	Archieven van gemeenten bestaan in veel gevallen uit diverse toegangen waarin relevante informatie aanwezig is: archieven van het gemeentebestuur/secretarie, archieven		

			<p>van de gemeentelijke nutsbedrijven, archief van de luchtbeschermingsdienst, archief van de politie en archieven die specifiek betrekking hebben op de Tweede Wereldoorlog, zoals documentatiecollecties. Afhankelijk van de grootte van de gemeente zijn dergelijke toegangen te vinden. Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het onderzoeksgebied Vooronderzoek, worden ook deze toegangen geraadpleegd. Hierbij opgemerkt dat voor sommige toegangen (voornamelijk archieven gemeentebestuur/secretarie) het ook van belang is om de naoorlogse blokken te raadplegen. Een lijst van toegangen die geraadpleegd moeten worden kan worden opgenomen in het certificatieschema. Als bepaalde toegangen niet aanwezig zijn, dan wordt dit vermeld in de rapportage.</p> <p>Elke toegang bevat in meer- of mindere mate gegevens over ontplofbare oorlogsresten. Middels een lijst van zoektermen kan binnen een toegang worden gezocht op relevante gegevens een dergelijke lijst van zoektermen kan worden opgenomen in het certificatieschema.</p> <p>Door op deze manier het proces van het inventariseren van het bronnenmateriaal en de uitgangspunten van de inventarisatie op te nemen in het</p>	
--	--	--	--	--

			<p>certificatieschema, is het voor de opdrachtgever beter te toetsen welke onderzoeksinspanning is geleverd. Bovendien past deze manier van werken goed binnen de kaders van het certificatieschema om de processen herleidbaar en controleerbaar te maken.</p>		
270	B.1.1	Omschrijving van de te raadplegen toegangen uit het provinciaal archief is te algemeen	<p>Hiervoor geldt hetzelfde als voor de gemeentearchieven. Naast het Militair Gezag bevatten provinciale archieven andere toegangen met relevante informatie, zoals stukken van de Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koningin. Hierbij kan eveneens gewerkt worden met een zoektermenlijst.</p> <p>Voor het Militair Gezag kan bovendien worden gesteld dat de stukken van zowel de Provinciaal Militaire Commissaris (PMC) als van de relevante Districts Militaire Commissaris (DMC) worden geraadpleegd. Ook dit is beter toetsbaar.</p>		
271	B.1.1	NIOD	De afkorting is nog steeds NIOD, maar de officiële naam is tegenwoordig NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies. Dit opnemen in het certificatieschema.		
272	B.1.1	NIOD	Het raadplegen van de digitale beeldbank van het NIOD een makkelijke en handige manier om aan extra informatie te komen over oorlogshandelingen. Door een geografische naam als zoekterm te gebruiken kan relevante informatie		

			worden opgezocht. Het gebruik van de beeldbank kan van doorslaggevend betekenis zijn voor een onderzoek, bijvoorbeeld voor het vaststellen van locatie en/of het verifiëren van locatiebeschrijvingen in andere bronnen. De beeldbank kan zelfs leemten in kennis opvullen, bijvoorbeeld bij het ontbreken van goede luchtfotodekking.		
273	B.1.1	De lijst met te raadplegen toegangen uit het Nationaal Archief is te beperkt	<p>In het Nationaal Archief zijn meer toegangen aanwezig die in deze lijst thuishoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2.04.110 Korps Hulpverleningsdienst krantenknipsels (staat in het certificatieschema iets verderop wel al genoemd) - 2.13.210 Commissie van Proefneming. Hierin staan stukken over munitieruimingen in de periode 1940-1941 - 2.08.88 FIPULI. Hierin zijn per gemeente stukken te vinden over de financiële afhandeling van het opruimen van ontplofbare oorlogsresten; - 2.13.25 Militair Gezag. Hierin zijn diverse stukken beschikbaar over bombardementen en munitieruimingen. <p>In deze toegangen is hele specifieke informatie aanwezig, die gemakkelijk te vinden en te doorzoeken is en die een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van andere bronnen.</p>		

274	B.1.1	De lijst met te raadplegen toegangen uit het NIMH is te beperkt en te beperkt omschreven	<p>In het NIMH zijn meer toegangen aanwezig die in deze lijst thuis horen, waaronder de collectie 801 Bergingen. Deze bevat specifieke informatie, is makkelijk te doorzoeken en is van grote toegevoegde waarde.</p> <p>Het raadplegen van de digitale beeldbank van het NIMH is een makkelijke en handige manier om aan extra informatie te komen over oorlogshandelingen. Door een geografische naam als zoekterm te gebruiken kan relevante informatie worden opgezocht. Het gebruik van de beeldbank kan van doorslaggevend betekenis zijn voor een onderzoek, bijvoorbeeld voor het vaststellen van locatie en/of het verifiëren van locatiebeschrijvingen in andere bronnen. De beeldbank kan zelfs leemten in kennis opvullen, bijvoorbeeld bij het ontbreken van goede luchtfotodekking.</p>		
275	B.1.1	Luchtfotocollecties	Naast de collecties van Wageningen, Kadaster en NCAP zouden ook de luchtfotoarchieven van de National Archives and Records Administration (NARA) en van het Laurier Centre for Military History (LMH) als verplichte bron moeten worden opgenomen. De luchtfoto's uit LMH zijn genomen ten behoeve van de Canadese opmars en dateren vaak uit de periode rondom de bevrijding van een gebied. De gevolgen van bevrijdingsgevechten zijn hierdoor in veel gevallen duidelijk te zien op de		

			luchtfoto's uit LMH en deze vormen dus een mooie aanvulling op de andere luchtfotocollecties. De luchtfoto's zijn voor iedereen gemakkelijk te verkrijgen en de prijzen ervan zijn vergelijkbaar met luchtfoto's uit Nederlandse collecties. De luchtfoto's in NARA beslaan een groot deel van de Tweede Wereldoorlog en zijn aanvullend op de beschikbare luchtfoto's uit andere collecties.		
276	B.1.1	Luchtfotocollecties	Doelmatigheidsoverwegingen, aanpassen		
277	B.1.1	De grondslag voor het raadplegen van de 409-collectie van het NIMH is te smal	<p>In het certificatieschema is aangegeven dat de 409-collectie moet worden geraadpleegd als er grondgevechten en/of artilleriebeschietingen hebben plaatsgevonden in mei 1940. Door het gebruik van deze collectie op deze manier af te bakenen, wordt de potentie ervan niet volledig benut. De luchtoorlog blijft (gedeeltelijk) buiten schot, omdat er ook luchtaanvallen en crashes hebben plaatsgevonden in gebieden in Nederland waar geen grondgevechten en/of artilleriebeschietingen hebben plaatsgevonden.</p> <p>Uitgangspunt voor het raadplegen van de 409-collectie zou daarom moeten zijn dat er Nederlandse eenheden aanwezig zijn geweest in een gebied of er doorheen zijn getrokken. De werken van Nierstrasz en Molenaar zijn een goed startpunt om te bepalen welke van welke eenheden de gevechtsverslagen geraadpleegd moeten worden. Sinds enkele jaren is de 409-</p>		

			collectie voor iedereen digitaal raadpleegbaar en makkelijk toegankelijk.		
278	B.1.2.	B.1.2 Toelichting aanvullende bronnen <i>The National Archives te Londen</i> National Archives and Record Administration II (NARA II at College Park (VS)	Zoals het nu ook is, toevoegen dat deze archieven geraadpleegd dienen te worden indien er in de verplichte bronnen onvoldoende informatie beschikbaar is.		
279	B.1.2	The National Archives, indicaties van artilleriebeschietingen	Deze omschrijving maakt het niet goed mogelijk om te toetsen wanneer de <i>War Diaries</i> geraadpleegd worden.		
280	B.1.2	The National Archives, detailinformatie aangaande de beschietingen	Deze omschrijving is erg algemeen, want er wordt niet duidelijk welke detailinformatie. De beschrijving van het doel van het onderzoek in de <i>War Diaries</i> moet gericht zijn op de subsoorten, kalibers, en hoeveelheden verschoten geschutmunitie en de locaties die zijn beschoten. Dit is overeenkomstig het onderzoek naar de luchtaanvallen in TNA UK, beschreven onder B.1.1		
281	B.1.2	National Archives and Records Administration	In het certificatieschema is alleen opgenomen dat NARA een aanvullend bron is als er sprake is van Amerikaanse luchtaanvallen. Dit moet worden uitgebreid met grondgevechten en artilleriebeschietingen door Amerikaanse grondtroepen. Hiermee worden in het certificatieschema de Britse en Amerikaanse grondtroepen gelijkgetrokken. De stukken in NARA over de inzet van Amerikaanse grondtroepen zijn even toegankelijk als de stukken over de Amerikaanse luchtaanvallen. Sinds enkele jaren zijn gegevens uit NARA beter toegankelijk.		

			(ARC Identifier 596339 verwijst naar een specifieke doos).		
282	B.1.2	National Archives and Records Administration	In het certificatieschema wordt alleen verwezen naar Record Group 18. In Record Group 243 staan ook relevante gegevens die gebruikt kunnen worden in een Vooronderzoek. Ook deze RG opnemen in het schema.		
283	B.1.2	Aanvulling bronnenlijst	In het certificatieschema ontbreekt Libraries and Archives of Canada (LAC) als bron. Het grootste deel van Nederland is in 1944-1945 bevrijd door Canadese eenheden. In LAC liggen de War Diaries van veel Canadese eenheden die betrokken waren bij de bevrijding. Een deel ervan is online raadpleegbaar en dus gemakkelijk toegankelijk.		
284	B.2.4	Niet zijnde een geslaagde noodlanding	Wat is de definitief een geslaagde noodlanding? Uit de praktijk blijkt dat ook bij een noodlanding, waarbij alleen het onderstel van het toestel (zwaar) beschadigd raakt kan er sprake zijn van het achterblijven van ontplofbare oorlogsresten. Dit geldt ook voor water.		
285	B.2.8	Hawker Typhoons	Ook Republic P-47		
286	B.2.14	Tabel V2	Tabel moet nog worden ingevuld		
287	Bijlage 2	Alinea met referentiekader.	Hier wordt verwezen naar een referentiekader, waarin de relatie wordt gelegd met de genoemde uitgangspunten voor beoordeling. Wat is de inhoud van dit referentiekader? Hoe is dit toegankelijk? Dit geeft verwarring en		

			maakt het grijze gebied van afbakening weer een stukje complexer.		
288	Bijlage 2a	Indicaties oorlogshandelingen.	Een zeer ruime omschrijving en vaak ook heel veel specifieke details, met de vraag of die wel relevant zijn of te achterhalen. Waar het hier aan ontbreekt zijn goede richtlijnen (na alle jaren van praktijkervaringen en vooronderzoeken) voor horizontale afbakening waardoor het verschil in interpretatie niet kleiner wordt maar juist vergroot en meer onduidelijkheid voor opdrachtgevers door hanteren van verschillende normen wat betreft afstanden bij horizontale afbakening.		
289	Bijlage 2, p. 41		Tweede regel onder Bijlage vaststellen verdacht gebied: spatie te veel tussen 'zijn' en 'van'		
290	Bijlage 2a. p. 42 e.v.	Hier wordt nog de afkorting CE gebruikt. Het lastige is alleen dat de afkorting OO niet in alle gevallen een adequate vervanging is.			
291	Bijlage 2a	In vergelijking met de WSCS-OCE ontbreken er indicaties. Aangegeven wordt dat de lijst nog worden geëvalueerd door de Overleggroep Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse. Onduidelijk is wat hiervan de status is en of de lijst met indicaties nog wordt uitgebreid.	Aanvullen lijst met indicaties conform WSCS-OCE.		

292	Bijlage 2 a	Verder zijn in de lijst nieuwe indicaties benoemd (b.v. B2.9 Bombardement met brisantbommen en B2.10 Bombardement met brandbommen). Bij deze bombardementen wordt de soort afwerpmunitie in de indicatie benoemd, ("Brisantbom", "Brandbom"), terwijl in de WSCS-OCE uitgaat van een type bombardement "Tapijtbombardement", "Duikbombardement". Het uitbreiden van de lijst met nieuwe indicaties en aanpassen van de benaming heeft mogelijk gevolgen voor bestaande onderzoeken waarin de indicaties volgens de WSCS-OCE zijn gevolgd.	Aangeven of en zo ja hoe bestaande onderzoeken moeten worden aangepast.		
293	BIJLAGE 2	VASTSTELLEN VERDACHT GEBIED EN AFBAKENING IN VOORONDERZOEK 2a Indicaties oorlogshandelingen periode 1940-1945 (B.2.1 t/m B.2.14)	Voor verkrijgen uniformiteit de afstanden m.b.t. afbakening van bijvoorbeeld, geschutopstelling, raketbeschietingen, bombardementen enz. Dit was 1 van de grote doelstellingen om eenheid te krijgen.		
294	BIJLAGE 2	B2.14 Inslagpunt van een V2	Zien de afgeronde versie graag tegemoet.		
Vervolg van de behandeling.					
295	BIJLAGE 2	Bijlage 2b Indicaties naoorlogse ontwikkelingen (B.2.14 t/m B.2.xx)	Zien de afgeronde versie graag tegemoet.		
296	BIJLAGE 3 DESKUNDIGHEIDSEISEN	Bevoegd verklaring	Hoe zien wij dit en VOMES, wie is bevoegd om aan te geven dat iemand het goed heeft gedaan? Is dit iets waar meer duidelijkheid over gegeven moet worden?	O	De bevoegd verklaring vindt plaats binnen de gecertificeerde organisatie zelf, conform de daaraan gestelde eisen. Toegevoegd wordt dat de bevoegd verklaring plaatsvindt door de directie.

297	BIJLAGE 3	Tabel B.3.1: deskundigheidseisen Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten	Hoe dienen wij de gelijkwaardigheid bepaling te interpreteren? Waar iemand met Veiligheidskunde op minimaal HBO niveau	NO	Er is bewust voor gekozen om een gelijkwaardigheidsbepaling op te nemen. Het is aan de organisatie om daarvoor het bewijs te leveren, ter beoordeling van de CKI.
298	Bijlage 3	Verwijzing naar tabel B1.1 (tabel is niet toegevoegd)	Tabel B1.1 toevoegen of wijziging doorvoeren Tabel B3.1 in dat geval Tabel B3.1 uitwerken als omschreven "Opleidingseis/ Ervaringseis"	O	Verwijzing aanpassen. Titel van de tabel is juist.
299	Tabel B.3.1	Afgeronde opleiding munitietechniek, welke eisen worden hier gesteld of soort opleiding. Er zijn niet veel instituten die een dergelijk opleiding verzorgen.	Duidelijk aangeven aan welke eisen dit moet voldoen.	DO	Munitietechniek schrappen. Tekst als volgt aanpassen: Registratie in het Register Veilig Werken met Explosieve Stoffen van VOMES als Senior Deskundige ontplofbare oorlogsresten, of minimaal daaraan gelijkwaardig door aan te tonen dat wordt voldaan aan de eind- en toetstermen in het Registratieschema. ~~zoals bedoeld in [verwijzing] of een afgeronde opleiding munitietechniek.~~
300	Tabel B.3.1	ontplofbare oorlogsresten	Lettertype wijkt ten opzichte van de rest van de tekst af (2x)	O	

301	Tabel B.3.1	Risicoanalyse. Cursus / opleiding op het gebied van (integrale) veiligheidskunde op HBO of universitair niveau	Waarom integrale veiligheidskunde? De opleiding heeft maar weinig raakvlakken met het OCE werkveld. Is eerder binnen de VEO werkgroep vooronderzoek/risicoanalyse ingebracht.	NO	Voor de Risicoanalyse is kennis over de basisprincipes van risicoanalyse en (integrale) veiligheid vereist.
302	Tabel B.3.1.	Historisch onderzoek: Hoe kan een historisch onderzoeker 3 jaar ervaring opbouwen in historische onderzoek wanneer de eis is dat hij/zij 3 jaar ervaring moet hebben? En dan als praktijkervaring "maar" 10 rapporten eisen. Nogal tegenstrijdig.	Eis van 3 jaar ervaring verwijderen	NO	Er is geen eis dat het onderzoek moet worden uitgevoerd door een persoon die beschikt over drie jaar ervaring. Er moet een persoon betrokken zijn bij het onderzoek (dat kan ook in de vorm van een autorisatie van het rapport) die voldoet aan deze eis. Aldus is de vereiste deskundigheid en ervaring geborgd, zonder belemmeringen op te werpen voor instroom van nieuwe deskundigen.
303	Tabel B.3.1.	Risicoanalyse: Het hebben van een cursus op het gebied van (integrale) veiligheidskunde op HBO of Universitair niveau is echt de grootste onzin. Het verstand hebben van OO en civieltechnisch inzicht is bij een RA van belang.	Bullet verwijderen	NO	Zie punt 301.
304	Tabel B.3.1.	Risicoanalyse: Hoe kan een persoon 2 jaar ervaring opbouwen in risicoanalyses	Eis van 2 jaar ervaring verwijderen	NO	Zie punt 302.

		wanneer de eis is dat hij/zij 2 jaar ervaring moet hebben?			
305	Tabel B.3.1	Expertises/kennisdomeinen	Voor de luchtfoto-interpretatie zijn geen specifieke deskundigheidseisen opgenomen. Deze wel opnemen in het certificatieschema, bijvoorbeeld aantoonbare betrokkenheid bij 20 projecten waarbij luchtfoto-interpretatie heeft plaatsgevonden. Hetzelfde geldt voor de deskundigheidseisen voor GIS. De kwaliteit van het Vooronderzoek en van de Risicoanalyse wordt hierdoor beter gewaarborgd en controleerbaar.	NO	In de hoofdtekst van bijlage 3 staan de specifieke eisen, in de vorm van een beoordelingsprogramma met initieel en jaarlijks minimaal 10 beoordelingen. Het is aan het bedrijf, of aan bedrijven gezamenlijk, om het beoordelingsprogramma uit te werken. Deze eis zal worden geëvalueerd, inclusief de vraag of er aanleiding is om aanvullende eisen te stellen aan het beoordelingsprogramma Voor GIS wordt algemene kennis gevraagd en specifiekere eisen worden nu niet nodig gevonden.
306	Tabel B.3.1. p. 52	Expertise HO, gelijkwaardigheidsbepaling: 'beschikt over een afgeronde WO (met inbegrip van de NLDA)' Deze zin kun je zo geformuleerd op twee manieren begrijpen. In feite staat er nu dat de NLDA een verplichting is, terwijl er	(de NLDA voldoet hier ook aan)	O	Tekst aanpassen in: - Gelijkwaardigheidsbepaling: een HBO / WO werk- en denkniveau, een relevante opleiding en of cursussen gevolgd op het gebied van Vooronderzoek en

		waarschijnlijk wordt bedoeld dat de NLDA (weet iedereen waar deze afkorting voor staat?) ook voldoet aan deze eis.			tenminste 3 jaar ervaring in het uitvoeren van Vooronderzoek. Een beroep op de gelijkwaardigheidsbepaling wordt door de directie van de organisatie gedocumenteerd.
307	Tabel B.3.1. p. 52		Bij Civiele techniek koppelteken tussen 'MBO' en 'opleiding'	O	Aanpassen
308	Tabel B.3.1. p. 52		Bij Risicoanalyse: '- ' achter HBO	O	Aanpassen
309	Tabel B.3.1. p. 53		Bij Geografische Informatie Systemen (GIS): koppelteken tussen 'GIS' en applicaties	O	Aanpassen
310	Door het gehele document	De aanduiding van ontplofbare oorlogsresten en CE wordt beide door het document gebruikt.	Eenduidige term gebruiken die ook van toepassing is bij het certificaat OOO.	O	Checken.
311	Algemeen	Vooruitlopend op de voorgenomen wijziging WSCS-OCE naar CS-OOO verwonderd mij de door elkaar gebruikte termen.	Uitstellen in afwachting van overgang WSCS-OCE naar CS-OOO of aanpassen op van kracht zijnde regelgeving. Voorafgaande aan de inwerkingtreding CS-VO & RA OO aanpassen i.p.v. wijzigen na inwerkingtreding van het certificatieschema VO en RA OO doorvoeren.	NO	Dit Certificatieschema is nog niet van kracht, maar zal pas inwerkingtreden als ook de wijziging Arbobesluit en wijziging WSCS-OCE in werking treden. Daarop wordt geanticipeerd.
		Opmerkelijk is dat de Bijlage nog geëvalueerd worden maar wel open gesteld voor consultatie.	Beter was geweest om vanuit de organisatie alle voorbereidende werkzaamheden te hebben afgerond en een concept versie aan te bieden voor consultatie.	NO	

312	Algemeen	Op dit moment loopt er een traject met een aantal onderzoeksbureaus en Sivoon. Hoe moet er omgegaan worden met de producten die door deze partijen geproduceerd worden? Als input hebben deze partijen dit stuk gebruikt en zijn op veel punten de diepte ingegaan.	Overleg met de betrokken partijen lijkt gewenst. Kijken of er zaken overgenomen kunnen worden?	O	Er vindt inderdaad afstemming tussen deze twee processen plaats.
313	Algemeen	Onduidelijk is hoe het certificatieschema aansluit op reeds in de organisatie aanwezige kwaliteitssystemen. B.v. in ISO 9001 worden tevens eisen gesteld die overeenkomen met de eisen uit b.v. hoofdstuk 2, 5 en 6. Onduidelijk is welke norm prevaleert bij eventuele afwijkingen tussen de verschillende kwaliteitsnormen.	Opnemen nadere toelichting hoe het certificatieschema zich verhoudt tot andere kwaliteitsnormen. De normen vergelijken en nagaan of onderdelen van het certificatieschema mogelijk kunnen vervallen, omdat deze via de bestaande normen voldoende geborgd zijn.	O	Het Certificatieschema is, zeker waar het gaat om de eisen in hoofdstuk 2, gebaseerd op de principes van de ISO9001. Er is gestreefd om daarop zoveel mogelijk aan te sluiten. Het zijn zelfstandige eisen waaraan moet worden voldaan.
314	Algemeen	Vooruitlopend op de voorgenomen wijziging WSCS-OCE naar CS-OOO verwonderd mij de door elkaar gebruikte termen.	Uitstellen in afwachting van overgang WSCS-OCE naar CS-OOO of aanpassen op van kracht zijnde regelgeving. Voorafgaande aan de inwerkingtreding CS-VO & RA OO aanpassen i.p.v. wijzigen na inwerkingtreding van het certificatieschema VO en RA OO doorvoeren.	NO	Zie punt 311
315	Algemeen beeld is dat in het document nog veel zaken niet duidelijk zijn en vrij te interpreteren.	Doelstelling was toch duidelijkheid om eenheid te creëren, en uiteraard de hierbij gepaard gaande kosten zo laag mogelijk te houden. Volgens mij gaat dit met verkregen Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten nog niet lukken.		NO	